

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLE D

LETO VI.

PONEDELJEK, 15. NOVEMBER 1976

St. 11

Poslovno poročilo k periodičnemu obračunu 30.9.'76

Uvodoma je potrebno poudariti, da je v letu 1976 celotni dohodek obračunan po plačani realizaciji in je zato v celotnem dohodku TOZD zajeta samo tista fakturirana realizacija, za katero je tudi prispelo plačilo do 30. septembra. Razlika do letošnjega polletnega obračuna, ko je celotni dohodek tudi že bil obračunan po plačani realizaciji, pa je v pokrivanju stroškov. Ob polletju smo s plačano realizacijo pokrivali celotne stroške fakturirane realizacije (DIS in FIS), s tričetrtletnim obračunom pa ne pokrivalo vseh stroškov ostane knjižen na zalogah izdelkov sorazmerni del stroškov fakturirane in neplačane realizacije za prodajo v zadnjem petajst dnevnem obdobju septembra, če je plačilo prispelo v obdobju od 1. do 15. oktobra. Zaradi spremenjenega načina obračuna so tudi poslovni rezultati ob tričetrtletju bistveno drugačni kot ob polletju, čeprav del neplačane realizacije še vedno negativno vpliva na končni poslovni uspeh.

Nadalje je potrebno poudariti tudi to, da ob tričetrtletju še ni primerjava celotnega dohodka in njegove delitve po TOZD z enakim obdobjem preteklega leta, temveč je možna primerjava samo za delovno organizacijo v celoti. V preteklem letu ob tričetrtletju namreč še nismo sestavljali periodičnih obračunov po TOZD. Tudi primerjava rezultatov za delovno organizacijo v celoti je delno otežkočena, ker je v letošnjem rezultatu prisoten vpliv prometa med TOZD in DSSS, v preteklem letu pa v skupnem obračunu tega vpliva še ni.

Zaradi ustreznjega pregleda je prikazana primerjava za delovno organizacijo tudi na osnovi korigiranega obračuna za tričetrtletje 1976. Na eni strani je obračun s stanjem 30. 9. 1976 prikazan po dejanskem stanju, na

drugi strani pa korigiran rezultat po sistemu, ki je veljal za preteklo leto. Seveda vseh vplivov spremenjenega načina obračuna ni možno povsem točno in v celoti ugotoviti, kljub temu pa daje korigiran rezultat ustrežnejšo sliko. Korektura poslovnega rezultata za tričetrtletje 1976 je izvršena v sledečih postavkah:

1. Izločitev interne realizacije med TOZD, da je primerljiv celotni dohodek po eksterni realizaciji.

2. Upoštevanje neplačane realizacije med plačano realizacijo v preteklem letu.

3. Korektura realizacije lastnih proizvodov kot prodaja trgovskega blaga pri TOZD trgovina, kar je v preteklem letu v celoti izkazano kot prodaja lastnih proizvodov, letos pa kot trgovsko blago.

4. Korektura obračunane amortizacije na predpisano in nad predpisano po osnovah iz preteklega leta. Zaradi revalorizacije osnovnih sredstev je v letošnjem letu amortizacija po predpisanih stopnjah višja kot v preteklem letu, nad predpisano pa nižja.

Primerjava celotnega dohodka in njegove delitve za tričetrtletje je naslednja:

	1975	1976	1976 korig.	(v tisoč din) index 1976 1975	index 1976 1975 korig.
1. eksterna realizacija proizvod. in storitev	155.767	158.779	192.102	101,9	123,3
2. interna realizacija proizvod. in storitev	—	40.412	—	—	—
3. realizacija trgovskega blaga in materiala	5.132	34.787	12.987	677,8	253,1
4. dohodki in odpisa terjatev	3.759	—	—	—	—
5. drugi izredni dohodki	1.201	2.873	2.873	239,2	239,2
I. CELOTNI DOHODEK	156.859	236.851	207.962	142,8	125,4
6. poslovni stroški	92.210	131.776	118.074	142,9	128,0
7. amortiz. po predp.	4.781	8.457	5.158	176,9	107,9
8. amortiz. nad predp.	—	—	—	—	—
9. nabavna vredn. trgov. blaga in materiala	14.203	8.801	12.100	62,0	85,2
10. odpisi preko zak. roka	4.960	33.959	14.339	684,7	289,1
11. drugi izredni izdatki	3.666	—	—	—	—
II. PORABLJENA SREDSTVA	710	833	833	117,3	117,3
III. DOHODEK (I. manj II.)	120.530	183.826	150.504	152,5	124,9
12. pogodbene in zakonske obveznosti	45.329	53.025	57.458	117,0	126,8
13. osebni dohodek	10.938	12.395	12.395	113,3	113,3
14. ostanek dohodka	34.387	41.264	41.264	120,0	120,0
15. izguba	4	—	3.799	—	—
16. ostanek dohodka in amortiz. nad predp. %	—	634	—	—	—
	14.207	8.167	15.899	57,5	111,9

(Nadaljevanje na 2. strani)

29. novembra 1943 se je rodila nova Jugoslavija

Vojna je prinesla mnogo sprememb. Ko se je blizala koncu, so fašisti z domačimi izdajalci ter stara, nazadnjaška vlada sprevideli, da ne bodo več dolgo ovirali in preprečevali zmage naše revolucije. V svojo zmago so počasi prenehali slepo verovati. Komunistična partija Jugoslavije se je z vsemi silami borila tudi za mednarodno priznanje nove Jugoslavije.

KPJ pa tudi ni imela samo trdnega namena v zmago, temveč s korenitimi spremembami odpraviti gnili buržoazni red v domovini. Takoj po II. zasedanju AVNOJA je vodstvo nove Jugoslavije začelo oster boj za mednarodno priznanje. Nobena izmed treh velesil protihitlerjevske koalicije ni hotela priznati sklepov AVNOJA. Položaj pa je bil dejansko takšen, da je KPJ z delavskim razredom na čelu odstranila star družbeni red, kljub temu da se je pobegla, stara jugoslovanska vlada vmešavala v naš boj in naše zadeve.

Zato pa se je v mednarodnem pogledu spremenilo. Naše ravnanje je druge tudi motilo. Pod vplivom sklepov II. zasedanja AVNOJA je začela maloštevilna kraljeva vojska v tujini razpadati. Posebno vlogo je imele v tistem času gibanje jugoslovanskih izseljencev v Ameriki in Kanadi. Ugled nove Jugoslavije je v svetu že narasel. Toda odnosi z zavezniškimi silami se niso spremenili. Kot je bilo očitno, zavezniki niso hoteli priznati samostojne, nove Jugoslavije.

Zato je KPJ predlagala kompromis, pripravljena je bila voditi razgovor s pobeglo jugoslovansko vlado. S tem kompromisom bi odstranili eno izmed vprašanj, katera so se nanašala na odnose med zavezniki.

Razgovori med predsednikom komiteja Titom in predsednikom begunske vlade Šubašićem so potekali v letu 1944 na otoku Visu. Podpisali so tudi sporazum. Begunska vlada se je tako obvezala, da bo priznala NOB pod vodstvom Josipa Broza Tita, kaznovala izdajalce in pozvala ljudstvo za dokončno osvoboditev. Boj za mednarodno priznanje Jugoslavije pa je dalje trajal. Med operacijama za osvoboditev Srbije je bri-

tanska vlada zagovarjala četnike, hkrati pa pri nacionalnem komiteju zahtevala, naj se sestavi enotna jugoslovanska vlada. V oktobru 1944 sta Churchill in Stalin dosegla soglasje o razdelitvi vplivnih področij med ZSSR in Veliko Britanijo na Balkanu.

Na konferenci na Jalti (februar 1945) so Stalin, Roosevelt in Churchill obravnavali poveljno ureditev. Za Jugoslavijo so bili mnenja, naj takoj začne veljati sporazum Tito — Šubašić.

Tito je sestavil začasno vlado, ki so jo zavezniške sile priznale.

Jugoslavija je prišla iz druge svetovne vojne kot organizirana država, kjer se je osnovala diktatura proletariata. S pomočjo enotnih sil delavskega razreda, bratstva jugoslovanskih narodov ter ljudsko armado je KPJ pričela obnavljati ruševine in izgrajevati socialistične temelje, nov red v novi državi. Pripravljeni so bili na težke naloge. V vojni je ostalo brez strehe tri in pol milijona prebivalcev. Velikanske številke so vsebovale ostale škode. Treba je bilo normalizirati življenje v državi. Začeli so se procesi agrarnih reform, kolonizacije in nacionalizacije. Zapolneno je bilo premoženje sovražnikom in izdajalcem.

Takoj po vojni so bile volitve v ljudske odbore, določena sta bila organizacija in delovno področje zveznih upravnih organov.

Nova Jugoslavija se je po zmagi, na koncu vojne znašla pred velikimi težavami v mednarodnem svetu. Novo republiko je čakal boj za elemente socializma. V letih do današnjih dni so se pokazali zavidljivi uspehi.

Končni cilj dejavnosti komunistov in njihova zgodovinska naloga je: uresničiti komunizem. Ta cilj je daleč. Kritični moramo biti do samega sebe in v vztrajnem delu bomo našli še bolj napredne svobodne misli. Misli pa bomo spremenili v cilje in dejanja.

Čestitamo
ob Dnevu
republike

Poslovno poročilo ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Uspešnost poslovanja merimo ali ugotavljamo tudi na osnovi kazalcev. Seveda so kazalci zelo različni, odvisni od tega, kaj želimo povedati ali zvedeti. Najbolj običajni so kazalci proizvodnosti in rentabilnosti. Proizvodnost merimo na različne načine, v tem primeru bomo proizvodnost (produktivnost) merili

tako, da bomo ugotovili, koliko celotnega dohodka, dohodka in ostanka dohodka odpade na zaposlenega. Rentabilnost merimo vedno tako, da ugotovimo, kako uspešno smo obračali vložena sredstva, kar dosežemo, če primerjamo celotni dohodek, dohodek in ostanek z vloženi osnovnimi in obratnimi sredstvi. Seveda nam kazalci nekaj pove-

do samo takrat, če jih primerjamo s posameznimi obdobji, med posameznimi TOZD in delovnimi organizacijami ali v primerjavi z ostalimi dejavnostmi ali panogami. V tem primeru bodo kazalci primerjani na osnovi tričetrletnega obdobja 1975 in 1976. Primerjava z drugimi delovnimi organizacijami, npr. znotraj SOZD in lesnega združenja bo izdelana pozneje, ko bomo razpolagali s tričetrletnimi podatki.

Podatki, ki so uporabljeni za ugotavljanje uspešnosti poslovanja:

	1975	1976	1976 korig.	index 1976 1975	index 1976 1975
1. celotni dohodek	165.859	236.851	207.962	142,8	125,4
2. dohodek	45.329	53.025	57.458	117,0	126,8
3. ostanek dohodka za sklade	14.207	8.167	15.899	57,5	111,9
4. poprečna osnovna sredstva	70.527	103.290	64.000	146,5	90,7
5. poprečna obratna sredstva	103.807	111.795	111.795	107,7	107,7
6. popreč. poslov. sred. skupaj	174.334	215.085	173.795	123,3	99,7
7. poprečno zaposleni	833	869	869	104,3	104,3

Kazalci proizvodnosti

1. celotni dohodek na zaposl.	199,1	272,6	239,3	136,9	120,2
2. dohodek na zaposlenega	54,4	61,0	66,1	112,1	121,5
3. ost. dohodka (pov. za AM nad predp.) na zaposlenega	17,1	9,4	18,3	55,0	107,0

Kazalci rentabilnosti

1. celotni dohodek na 100 din osnovnih sredstev	235,2	229,3	324,9	97,5	138,1
2. dohodek na 100 din osnovnih sredstev	64,3	51,3	89,8	79,8	139,7
3. ostanek dohodka na 100 din osnovnih sredstev	20,1	7,9	24,8	39,3	123,4
4. celotni dohodek na 100 din obratnih sredstev	159,8	211,9	186,0	132,6	116,4
5. dohodek na 100 din obratnih sredstev	43,7	47,4	51,4	108,5	117,6
6. ostanek dohodka na 100 din obratnih sredstev	13,7	7,3	14,2	53,3	103,6
7. celotni dohodek na 100 din poslovnih sredstev	95,1	110,1	119,7	115,8	125,9
8. dohodek na 100 din poslovnih sredstev	26,0	24,7	33,1	95,0	127,3
9. ostanek dohodka na 100 din poslovnih sredstev	8,1	3,8	9,1	46,9	112,3

OBRAČUN CELOTNEGA DOHODKA PO TOZD 30.9.1976

Zap. št.	Elementi celotnega dohodka	Boihnj	Rečica	Mojstrana	Podnart	Trgovina	DSSS	Skupaj
1.	Eksterna realizac. proizv.	83.291	59.337	4.186	11.368	231	366	158.779
2.	Interna realizac. proizv.	4.360	12.799	7.820	3.507	—	11.926	40.412
3.	Realiz. trg. blaga in mat.	2.612	7.143	15	4	25.013	—	34.787
4.	Izredni dohodki	1.422	1.019	158	212	62	—	2.873
I. CELOTNI DOHODEK (1—4)		91.685	80.298	12.179	15.091	25.306	12.292	236.851
5.	Poslovni stroški	57.198	49.981	8.623	9.801	724	5.449	131.776
6.	Amortizac. po predp. %	3.687	3.578	333	497	101	261	8.457
7.	Amortizac. nad predp. %	4.046	3.196	365	546	231	417	8.801
8.	Nabavn. vredn. trg. blaga	4.167	7.417	3	4	22.368	—	33.959
9.	Izredni izdatki	323	281	142	48	39	—	833
II. PORABLJ. SREDSTVA (5—9)		69.421	64.453	9.466	10.896	23.463	6.127	183.826
III. DOHODEK (I. manj II.)		22.264	15.845	2.713	4.195	1.843	6.165	53.025
10.	Pogodb. in zak. obvezn.	4.807	4.734	590	799	467	998	12.395
11.	Osebn. dohodki	18.417	11.990	2.259	2.668	763	5.167	41.264
12.	Ostanek dohodka	—	—	—	728	613	—	1.341
13.	Izguba	960	879	136	—	—	—	1.975
14.	Ostanek dohodka + amortizacija nad predp.	3.086	2.317	229	1.274	844	417	8.167
15.	Izguba manj amortizacija nad predp.	—	—	—	—	—	—	—
16.	Neplačana realizacija	5.866	4.577	291	789	—	—	11.523
17.	Realizirani stroški neplačane realizacije	2.249	1.773	116	295	—	—	4.433
18.	Korigir. celot. dohodek zap. I. + 16 = FAKTUR. REALIZACIJA	97.551	84.875	12.470	15.880	25.306	12.292	248.374
19.	Korigir. ost. dohodka zap. 14 ali 15 + ali + 17	5.335	4.090	345	1.569	844	417	12.600
20.	Dovoljeni oseb. doh. po sam. sporazumu LES	22.654	13.706	2.445	3.568	835	5.167	48.375
21.	Vpliv am. nad predp. % zaradi revalor. osn. sred.	1.477	1.318	159	236	18	19	3.299

Hlodi, hlodi, hlodi, hlodi ...

V septembru in oktobru in deloma že v avgustu se je pokazalo, da dobava hlodovine ne teče tako kot je bilo programirano in planirano, tako da sta žagarska obrata TOZD Rečica in Podnart prišla v kritično stanje z oskrbo hlodovine. Posebno v oktobru je ta problem izredno težak v žagi Podnart, na Rečici pa je bil v avgustu. Po najnovejših podatkih smo do 31. 10. 1976 prejeli od GG 63.575 m³ hlodovine oz. 81,5 % dogovorjene letne dobave. Celotna dobava v desetih

mesecih je po posameznih žagah sledeča:

- žaga Rečica 22.384 m³,
- žaga Bohinj 33.413 m³ in
- žaga Podnart 7.779 m³.

Po podatkih, ki smo jih prejeli 9. novembra bo dobava do konca leta še

- žaga Rečica 3.300 m³,
- žaga Bohinj 6.400 m³ in
- žaga Podnart 1.500 m³.

Od tega računamo, da bo z Rečice dobavljeno v Podnart 50 m³ in iz Bohinjske Bistrice 120 m³

predebele hlodovine za polnojar-menike, tako da bi Podnart prejel do konca leta še dodatnih 170 kubičnih metrov, torej 1670.

Izgleda, da bo dobava hlodovine od GG manjša za 3.000 — 3.500 kubičnih metrov in to približno 1800 kubičnih metrov Rečica, 300 kubičnih metrov Podnart, kar kubičnih metrov Bohinj in 11000 predstavlja 2.000 — 2.300 kubičnih metrov žaganega lesa, zato je potrebno takoj ustaviti odpremo žaganega lesa kupcem in ustvariti ustrezno zalogo za lastno predelavo, manjkajoč žagan les pa bomo morali nabaviti drugod.

- jt

S poti po Sovjetski zvezi

Konec septembra in začetku oktobra sem kot član študijske delegacije sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva Slovenije obiskal Sovjetsko zvezo. Namen obiska je bil, da si ogledamo nekatere industrijske obrate za predelavo lesa v Sovjetski zvezi, da se seznanimo z življenjskim standardom, socialno politiko in pogoji dela v lesni industriji in gozdarstvu Sovjetske zveze. V enotedenskem potovanju smo obiskali Moskvo, Novgorod in Leningrad.

V Moskvi smo si ogledali tovarno kuhinjskega pohištva velikosti kot je mariborski Marles, ki izdelava dnevno približno 2000 elementov pohištva. Tovarna je v samem mestu Moskva na precejšnjem kompleksu in je bila

v dveh izmenah, in sicer od 7. ure do 15.30 in od 15.30 do 24. ure. Tedensko delajo 42 ur, v tovarni imajo urejeno družbeno prehrano po sorazmerno ugodnih cenah in otroški vrtec. Kompletna tehnologija proizvodnje in stroja oprema so uvoženi iz Zahodne Nemčije.

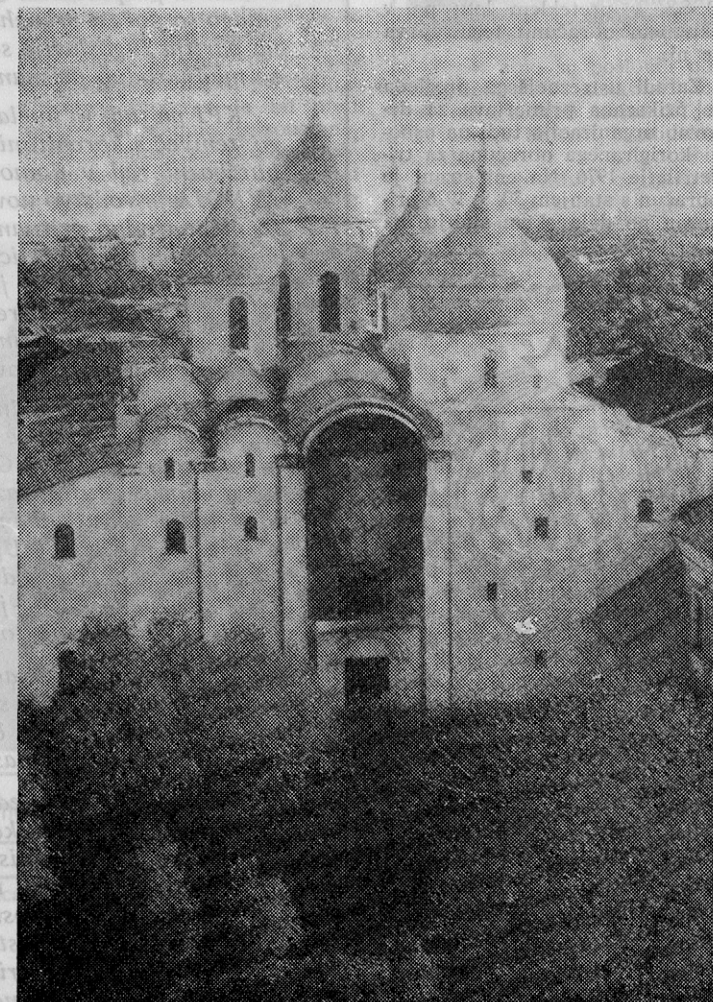
Tovarna izdeluje kuhinjske elemente ene dimenzije in oblike, vendar v različnih barvah na površini (ultrapas). Iz teh elementov imajo standardno sestavljenih 9 tipov kuhinj, ki stanejo v prodaji od 350 do 600 rubljev. Tovarna ima tudi lastno trgovino v Moskvi, katero smo obiskali in videli način prodaje. Kompletno proizvodnjo prodajo v moskovskem okrožju, pretežno v Moskvi.

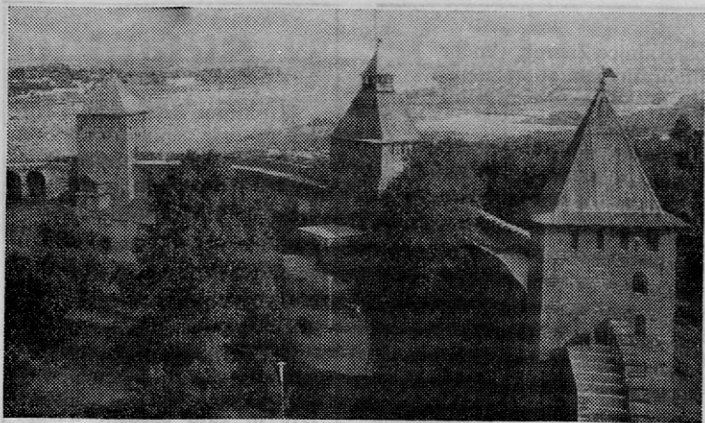
Leningrad

v pretekli petletki rekonstruirana tako, da so dosegli v letu 1975 tak obseg proizvodnje dnevno, kot je prej navedeno. V sami tovarni je zaposlenih okrog 800 delavcev, poleg tega ima tovarna nekatere obrate zunaj Moskve, ki jim izdelujejo ali posamezne izdelke (mize, stole) ali nekatere elemente kuhinjskih omaric, ki jih izdelujejo v tej tovarni. Okrog 2/5 delavcev dela v režiji in okrog 3/5 v neposredni proizvodnji. Delavci zaslužijo mesečno od 80—260 rubljev, poprečni mesečni zaslužek pa je okoli 160 do 170 rubljev. Delajo

Zvečer smo se odpeljali v Novgorod in si naslednji dan ogledali v tem mestu tovarno sobnega pohištva in proizvodnjo smučaric v tej tovarni. Novgorod je mesto na reki Volhov, 6 km od Ilmenskega jezera v novgorodskem okraju Ruske republike Sovjetske zveze. Mesto ima približno 200.000 prebivalcev, skozi mesto pelje magistralna cesta Moskva—Leningrad in je oddaljena 200 km. Mesto ima rečno pristanišče in poleg lesne industrije še razvito prehransko, obutveno in elektronsko industrijo. Zgodovinsko gledano, je Novgorod

Novgorod — cerkev Sv. Sofije iz XI. stoletja

Novgorodski Kremelj — v ozadju reka Volhov

eno najstarejših ruskih mest, za katerega trdijo, da se je tu začela ruska zgodovina. Novgorodski knez Aleksander Nevski je ob Ilmenskem jezeru leta 1240 porazil Svede in leta 1242 Nemce. Mesto je eno najznamenitejših centrov stare ruske kulture, posebno je znana cerkev svete Sofije iz 11. stoletja in novgorodski Kremelj iz 14. stoletja.

Tovarna pohištva je v sklopu podjetja za gozdarstvo in lesno predelavo za novgorodsko področje, ki ima preko 2 milijona hektarov gozdov. Tovarna je locirana v mestu ob reki Volhov in ima tudi svoje rečno pristanišče. Glavna proizvodnja je sobno pohištvo — spalnice in dnevne sobe. Pohištvo za dnevne sobe je podobno pohištvu Barbara, ki ga je pred leti izdelovalo podjetje Brest iz Cerknice, s tem, da je pohištvo površinsko obdelano s poliestrskim lakom na visoki sijaj. V tovarni je za-

muzeji, med katerimi je najznamenitejši Armitraž. Poleg tega je zelo znamenito pokopališče padlih iz II. svetovne vojne, kjer je pokopanih čez 600.000 braniteljev Leningrada, ki so 900 dni branili Leningrad pred Nemci, ki pa ga Nemci niso mogli zavzeti. Pokopališče je na veliki površini z večnim ognjem, majhnim muzejem in stalno žalno glasbo Sostakoviča.

V Leningradu smo se sestali z republiškim odborom sindikata. Seznanili so nas, da ima to področje okrog 6 milijonov ha gozdov, 150 podjetij s 100.000 zaposlenimi ljudmi v gozdni in lesni predelavi in da v tem področju izdelajo 25% vse celuloze v Sovjetski zvezi. Vse gozdne površine so razdeljene na 4 gozdne uprave. Med razgovorom so nas predstavniki sindikata seznanili z obsegom proizvodnje, z delovnimi pogoji, zaščito pri delu, z načinom planiranja in nam od-

Kuhinja Vesna III — sestavljena je iz 8 predmetov

poslenih približno 4.000 ljudi in delajo poleg pohištva tudi tekaške smuči. V proizvodnji pohištva smo videli tako kot v Moskvi, strojno opremo iz Zahodne Nemčije, dočim je bila oprema v proizvodnji smuči ruska. Na razgovoru z oblastnim komitejem sindikata in predstavniki tovarne smo se spoznali še s sistemom vodenja, vlogi sindikatov in življenjskim standardom ter socialno politiko in življenjem delavcev te tovarne. Tovarna je dobila za doseženo kvaliteto izdelave pohištva vsruski znak kvalitete, ki predstavlja posebno moralno priznanje za dobro delo.

Naslednje dopoldne smo si ogledali zgodovinske znamenitosti mesta in se nato z avtobusom odpeljali v Leningrad. Leningrad je glavno mesto ene od 20 ruskih avtonomnih republik in leži v bližini rusko-finske meje. Leningrad je eno najlepših ruskih mest in leži ob Baltičkem morju in ob ustju reke Neve. Mesto ima veliko spomenikov. Najbolj znani so zimski dvorec in križarka Aurora ter

govarjali na številna vprašanja, ki smo jih postavljali.

Naslednji dan smo si ogledali v Leningradu še univerzo za gozdno in lesno predelavo, ki ima 6 fakultet, 15 specialnosti in kjer trenutno študira 12.000 študentov, od tega 4500 rednih. Zanimivo je, da redni študentje skoraj 100% končajo študij v rednem predpisanem roku, da imajo izredno majhen osip in poseben sistem za izbiro študentov pri vpisu. Študentje so dolžni po zaključku študija delati kjerkoli v sovjetski zvezi toliko časa, kolikor traja študij, nato pa si lahko delovno mesto izbirajo v okviru danih možnosti. Ob sami univerzi imajo velik botanični vrt, kjer raste drevje skoraj celega sveta.

Zvečer smo se odpeljali z brzovlakom Rdeča strela v Moskvo, kjer smo imeli naslednji dan zaključne razgovore s pomočnikom ministra za gozdno in lesno industrijo Ruske republike in predsednikom sindikata lesnih in gozdnih delavcev Sovjetske zveze. Opoldne smo odpotovali v domovino. Bajt

Stimulacija kot rezultat gospodarjenja

Stimulacijo osebnih dohodkov posebej ugotavljamo za:

— A grupo t. j. neposredno delo

— in B grupo to je posredno delo

Stimulacija A grupe je preseganje časovnih normativov. Doseganje časovnih normativov kot kaže tabela 1 za obdobje januar — oktober 1976 je poprečno 119,03 %, za oktober pa je 120,53 odst.

Tabela 1

Stimulacija A — grupe

Poprečno preseganje časovnih normativov za oktober 1976 in kumulativno januar—oktober 1976

Oddelek (Skupina)	oktober %	kumulativni % januar—oktober
Zaga	115,20	115,79
Plošče	117,04	117,41
ISO-SPAN	125,16	119,64
Pohištvo	128,98	123,83
Kovinski oddelek	116,06	124,27
TOZD Bohinj	117,76	118,43
Zaga	123,74	122,08
Sobna vrata	124,95	120,25
TOZD Rečica	124,44	121,11
TOZD Mojstrana	122,68	119,84
Zaga	124,92	114,56
Zabojarna	118,90	116,95
TOZD Podnart	120,33	116,16
L I P	120,53	119,03

Stimulacija B grupe vključuje nekatere važne kazalce uspeha gospodarjenja delovne organizacije oz. TOZD-a. Ti kazalci so: doseganje plana, produktivnost, kritje in doseganje fiksnih stro-

škov, in vplivajo na % stimulacije v razmerju 0,3 : 0,3 : 0,2 : 0,2. Posamezni kazalci gospodarjenja so bili že podrobno opisani in objavljeni v našem listu.

Tabela 2

Stimulacija B — grupe

Poprečna stimulacija za obdobje od I.—IX. 1976

TOZD	Doseg. plana %	Produktivnost %	Kritje %	Doseganje FIS dejansko	Doseganje FIS za obrač.	Stimulacija %
Bohinj	92,23	97,48	96,65	109,10	90,90	112,21
Rečica	94,43	98,33	86,04	106,89	93,11	111,83
Mojstrana	95,92	106,37	84,90	106,89	93,11	113,14
Podnart	99,61	111,75	110,77	103,13	96,87	119,94
DSSS	93,76	99,86	94,01	107,47	92,53	112,70

Poprečna stimulacija za obdobje I.—IX. 1976 — TOZD Trgovina

TOZD Trgovina	Doseganje pl. ostanka dohodka	Doseganje FIS dejansko	Doseganje FIS za obračun	Stimulacija %
Posl. Rečica	123,78	107,69	92,31	114,67
Posl. Zagreb	97,49	99,90	100,10	106,64
Vodstvo	115,11	104,90	95,10	112,05

Tabela 3

Stimulacija B — grupe za oktober 1976

TOZD	Doseg. plana %	Produktivnost %	Kritje %	Doseganje FIS dejansko	Doseganje FIS za obračun	Stimulacija %
Bohinj	102,69	103,06	131,92	108,64	91,31	121,38
Rečica	97,17	93,55	153,39	111,74	88,26	120,55
Mojstrana	109,59	123,55	79,69	113,74	86,26	118,13
Podnart	98,36	98,21	85,70	114,37	85,63	111,62
DSSS	101,08	101,32	145,54	109,24	90,76	122,98

Stimulacija TOZD Trgovine za oktober 1976

TOZD Trgovina	Doseganje pl. dohodka ostanka	Doseganje FIS dejansko	Doseganje FIS za obračun	Stimulacija %
Poslov. Rečica	135,08	103,08	96,92	123,63
Poslov. Zagreb	118,51	153,72	46,28	105,92
Vodstvo	129,27	121,19	78,81	114,57

Tabela 2 stimulacija B grupe nam kaže, da je poprečna stimulacija za obdobje januar-september 1976 za posredno delo 112,70 odst. Od poprečja edino izstopa TOZD Podnart s 119,94 %. Vzrok za relativno nizek % stimulacije je v nedoseganju plana proizvodnje, produktivnosti in kritja, dočim fiksne stroške pa presegamo s 107,47 %. Izjemj sta TOZD Mojstrana in Podnart, ki imata produktivnost 106,36 % oz. 111,75 odst., medtem ko TOZD Bohinj in Rečica dosegata produktivnost 97,48 % in 98,33 %, napram planu.

Nadalje nam tabela kaže tudi stimulacijo v TOZD Trgovini, kjer je stimulacija odvisna od doseganja planskega ostanka dohodka in doseganja fiksnih stroškov. Planski ostanek dohodka je 115,15 %, fiksni stroški so 104,90 % poprečna stimulacija pa je 112,05 %.

Pri analizi gornjih podatkov in tabel lahko ugotovimo naslednje:

1. Stimulacija A grupe je v poprečju za obdobje jan.-oktober 119,03 %.

2. Stimulacija B grupe je za isto obdobje 112,70 %.

3. Če upoštevamo, da je samo 61 % neposrednega dela normiranega potem moramo % stimulacije za nenormirana dela korigirati. (kajti normirano delo bi moralo biti nagrajevano bolje kot nenormirano.)

4. Stimulacija kot rezultat gospodarjenja ne deluje v enaki meri na A in B grupo. V A grupi je nezadostna stimulacija normiranega dela napram nenormiranemu v B grupi pa je premalo spodbude za boljšo organizacijo dela, za popolnejše izkoriščanje obstoječih zmogljivosti, posebej še delovnih sposobnosti, kar vpliva na produktivnost, ki je osrednje področje gospodarskih razprav.

S. M.

Poti v letu 1977

Analiza bilance letošnjega gospodarskega gibanja, posebno periodičnih obračunov za 9 mesecev letošnjega leta je v tem trenutku tema, ki priteguje izredno pozornost in obravnavo v TOZD ter celotnem podjetju. Kljub ugodnejšim rezultatom kot v preteklem letu stanje še vedno ni zadovoljivo, čeprav je čutiti v zadnjih mesecih večjo dinamičnost, ki je bistveno popravila rezultat iz I. polletja.

Iz predloga resolucije o ekonomski politiki v letu 1977, katere osnutek je že pripravljen, lahko

vidimo, da bodo v prihodnjem letu vztrajali na nekaj manjši rasti družbenega bruto proizvoda, povečanju izvoza in na približno taki stopnji inflacije kot v letošnjem letu.

Na osnovi takih izhodišč moramo računati, da so naše možnosti v prihodnjem letu pretežno v povečanem obsegu proizvodnje v predelavi in uresničevanju povečane produktivnosti dela, ne pa višjih cenah v proizvodih, kot si nekateri predstavljajo.

Pohvaliti je pravočasne in učinkovite priprave zveznega izvršnega sveta za določitev gospodarjenja v prihodnjem letu. En del pričakovanih sistemskih zakonov je že izdelan in izdan, konec meseca pa bo skupščina SFRJ sprejela tudi najpomembnejši zakon — zakon o združenem delu, ki nudi najširšo podlago za nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih odnosov.

- jt

Dopisuj v svoje glasilo!

Sklepi samoupravnih organov

SDS (19. 10. 1976)

1. Sprejel je pravilnik o varstvu pri delu.
2. Sprejel je spremembo ssistemizacije DM v oddelku za organizacijo poslovanja in AOP (sistemiziral je drugo DM operaterja na luknjaču).
3. Zborom delavcev je predlagal v obravnavo in sprejem sporazum o temeljnih srednjeročnega plana razvoja DO LIP Bled.
4. Sprejel je sklep, da bomo izračun trajnih obratnih sredstev za ugotovitev investicijske in kreditne sposobnosti na osnovi TOS obrazca ugotavljali za delovno organizacijo kot celoto.
5. Sprejel je sklep o nabavi kombija za potrebe nabavne službe, odproda pa se fiat 750, ki je služil za potrebe počitniškega doma.
6. Imenoval je komisijo za izbiro opreme za oddelek poštva v TOZD Bohinj v sestavi: Vinka Čudna, Nika Talerja, Mirka Arha, Jožeta Repinca, Janeza Petermana, Jožeta Lipnika in Franca Bajta.
7. Za podpisnike za Ljubljansko banko je pooblastil: Franca Bajta, Ivana Robiča, Janeza Mežana, Jožeta Lipnika, Franc Kržišnik in Anico Cilenšek.
8. Pregledal je poročilo o razvoju trgovske mreže, poslovalnic v Murski Soboti in ga vzel na znanje; sprejel pa je stališča, da delamo naprej na tem področju.
9. Potrdil je predlog sveta za gospodarjenje, ki je ugotovil, da je investicija za odkup prostora za predstavništvo v Splitu infrastrukturna, ustrežna in rentabilna.
10. Pregledal je poročilo o predlogu koordinacijskega odbora SOZD o delni delitvi programa z Jelovico in po krajši razpravi zaključil, naj ne odstopamo od začrtane poti in odločno zahteval, da se vsi držimo dogovorjenega in podpisanega sporazuma, ker v nasprotnem primeru ta samoupravni akt zgublja svojo vrednost.
11. Pregledal je stroške službenih potovanj v inozemstvo.
12. Sprejel je sklep o pristopu k samoupravni komunalni interesni skupnosti, za delegata je imenoval Nika Talerja in Franca Lapa, za podpisnika pa določil Franca Bajta.
13. Osvojil je predlog TOZD Rečica za prodajo Gorjane Elmontu Bled, predlagal pa je DS TOZD-ov, da dajo svoje soglasje.

Svet za gospodarjenje (19. 10. 1976)

1. Pregledal je poročilo o poteku del za poslovalnico v Murski Soboti in sprejel zaključek, da odkupljenega objekta in zemljišča v Murski Soboti pred dokončno rešitvijo ne bi odprodajali. V kolikor ne bi bilo mogoče poslovalnice za to področje urediti, bi le-tega odprodali s pogojem, da se v tem primeru s Potrošnikom sklene ekskluzivno pogodbo o prodaji naših izdelkov v obsegu kot ga predvideva predlog lastne poslovalnice.
2. Ugotovil je, da je investicija za odkup prostora za predstavništvo v Splitu infrastrukturna, ustrežna in rentabilna, zato je predlagal SDS, da predlog potrdi.
3. Predlog spremembe dodatka k 25. členu samoupravnega sporazuma je dal v sprejem zborom v tekstu kot je bil v javni obravnavi. V sprejem zborom je predlagal tudi sklep o formiranju C grupe.
4. Zadolžil je vodjo službe OD in pravnico, naj po pravni poti ugotovita, ali je svet za gospodarjenje kompetenten za določitev roka za reševanje pritožb in o postopku izdelata poslovnik. Vanj naj vključita tudi komisijo, ki bo pristojna za reševanje predlaganih postopkov.

Odbor SDK (14. 10. 1976)

1. Obravnaval je zapisnik o potrditvi zaključnega računa za leto 1975 in na osnovi nekaterih nepravilnosti zadolžil vodjo DT, da do naslednje seje pismeno poroča, kaj je bilo v zvezi z napako narejeno, kdo jo je zagrešil, kakaj je do tega prišlo in kakšen bo končni rezultat.
2. Obravnaval je trošenje sredstev sklada skupne porabe in ugotovil, da se le-ta smotno troši. Sprejel pa je še sklep, naj se predvidena sredstva iz plana za potrebe družbenih organizacij redno nakazujejo.
3. V zvezi z obravnavo o problemu dovoza hlodovine glede na naše visoke obveze je predlagal direktorju, da analizira problematiko in jo pošlje samoupravni delavski kontroli SOZD GLG Bled.

Svet za reklamacije in inventuro (17. 10. 1976)

1. Imenoval je popisne komisije za popis sredstev za leto 1976.
2. Potrdil je predlog cenika za garaže v paketu IZO-G 15, prav tako cene za podnožja slabše kvalitete.
3. Imenoval je komisijo za ocenitev sejamskih eksponatov in prototipov.
4. Pregledal je zapisnike o reklamacijah.

Svet za družbeni standard (18. 10. 1976)

1. Sprejel je sklep o nakupu 3 garsonjer v Radovljici. Stanovanj še ni razdelil, pač pa je po pregledu rang lestvice, v kateri so na prvem mestu delavci iz TOZD Mojstrana, sklenil, da bomo v prihodnjem letu kupili stanovanja v Mojstranu (3), sredstva bomo rezervirali; kandidati pa bodo morali že letos podati izjavo o soudeležbi pri nakupu.
2. Imenoval je komisijo za točkovanje stanovanj in sestavo prioritete liste prosilcev v sestavi: Franca Bučarja, Zdravka Knafliča, Draga Primožiča, Ivana Robiča in predstavnika iz TOZD Mojstrana oz. Podnart.

3. Obravnaval je vlogo delavcev poslovalnice Zagreb, vendar je ni mogel ugodno rešiti, ker po samoupravnem sporazumu, ki smo ga sprejeli, regresiramo topli obrok lahko le v višini 8.— din.

4. Alojzu Staretu, upokojujencu LIP, je za ureditev stanovanjske hiše po potresu odobril 30.000 din posojila.

5. Ugodno je rešil tudi prispele prošnje za nakup izdelkov in koriščenje uslug po sprejetem navodilu.

Svet za norme (19. 10. 1976)

1. Pregledal je postopek pri reševanju druge pritožbe delav na stroju Torwegge in po poročilih ugotovil, da je norma pravilno postavljena, urediti pa je treba potek dela.

2. Sprejel in podaljšal je normative v TOZD Bohinj in Rečica.

Svet za izume, racionalizacije in izboljšave (28. 10. 1976)

1. Obravnaval je predloge izboljšav in koristnih predlogov ter poročila komisij in dodelil Lovru Vojvoda za predlog izkoriščanja dimnih plinov 1.500 din, za izboljšavo pri orodju za izdelavo dviznih garažnih vrat pa 1.5000 din.

2. Pregledal je sklep komisije za organizacijo, ki je o predlogu sveta za sistemizacijo profesionalnega DM za inovacijsko dejavnost menila, da v kolikor komisija za izume do sedaj ni sodelovala s strokovnjaki razvoja, naj to sodelovanje sedaj utrdi.

Ob predlogu nove sistemizacije projektivno razvojnega biroja je že pri opisih delovnih mest in nalog dat poudarek inovacijam.

Komisija je bila enotna, da se dela na inovacijah, da ta služba mora biti v razvoju in to naj bo rešeno v sklopu nove organizacije PRB v prvi polovici leta 1977. Do takrat velja, da je ta funkcija že v razvoju.

3. Določil je Franca Podlipnika in Franca Zerovca, da si ogledata izložbo RAST 76, kjer bo prikazana inovacijska dejavnost v okviru Jugoslavije.

DS v TOZD Mojstrana (28. 10. 1976)

1. Glede predloga DS TOZD Rečica o prodaji Gorjane je sprejel naslednji sklep: Stroj in naprave, ki jih Elmont ne bo kupil, je potrebno, v kolikor jih Rečica ne bo sama uporabila, ponovno ponuditi vsem TOZD. Daje pa soglasje za vsa ostala osnovna sredstva.

2. Obravnaval je sporazume o temeljnih družbenih planov, ki so bili sprejeti na zborih delavcev v juliju in določil za podpisnika sporazumov tov. Kelbla.

DS TOZD »TOMAŽ GODEC« BOH. BISTRICA Z DNE 22. 11. 1976

1. Potrdil je nabavo sledečih osnovnih sredstev, ki so potrebna za normalno obratovanje:

- asfaltiranje pri sortirnici in vratarnici
- nabava novega telefonskega kabla
- nabava elektromotorja 18,5 KW
- nabava elektromotorja 0,55 KW
- povečava lesne moke (novo sito z ogrođjem in polžem)
- centralna kurjava v upravni stavbi
- oprema za prvo pomoč
- oprema za vratarnico
- garaža za kurirjev avto
- dnevni rezervoar za mazut in mešalne naprave za suho kurjavo
- nabava pisarniške opreme za tajnika (pisalni stroj, pisalna miza, vrtljiv stol, omara)
- 2 kom. vrtljivi stoli za blagajno
- nabava razmnoževalnega stroja BANDA

Dal je tudi soglasje za nabavo telefonske centrale, v kolikor bodo na razpolago sredstva.

2. Obravnaval in potrdil je sistemizacijo delovnih mest v neposredni proizvodnji.

Sprejel je tudi predlog sistemizacije naslednjih delovnih mest v oddelku pohoštvo:

- upravljalec stroja za izdelavo čepov
- upravljalec ptezne krožne žage
- stiskanje stranic
- medfazni kontrolor
- transportni delavec

3. DS je dal svoje soglasje TOZD REČICA k odprodaji Gorjane Elektromontažnemu podjetju ELMONT Bled.

4. Obravnaval in sprejel je osnutek Samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti za varstvo pred požarom SO Radovljica. Za podpisnika je pooblastil tov. Iskra Stankota.

5. Z ozirom na to, da je centralna kurjava v upravni stavbi že skoraj izdelana je sklenil, da se stare peči lahko odprodajo.

6. Sprejel je Samoupravni sporazum o združevanju sredstev v letih 1976 — 1980 za pokrivanje dela stroškov infrastrukture ZTP Ljubljana. Za pooblaščenca za podpis je imenoval tov. Maslja.

7. Obravnaval je problematiko zdravstvene službe in sprejel naslednja sklepa:

- za izdajo bolniškega staleža našim delavcem se pooblasti mg. dr. Bauhn Jakoba
- vse zdravniške preglede v okviru TOZD — razen tistih za katere ni na razpolago ustreznih aparatov — opravlja Zdravstvena enota Bohinj.

8. Ponudba Biroja za industrijski inženiring za uvedbo WF v oddelku opažnih plošč se bo obravnavala oziroma potrdila šele, ko bodo vidni pozitivni rezultati v oddelku pohoštvo.

9. Prošnja GD Boh. Bistrica za odobritev ISO-SPAN zidakov in opaža za adaptacijo gasilskega doma se odstopi v reševanju Svetu za družbeni standard.

10. Tov. Maver Jožefi z Hudajužne je odobril 22 dni izredno plačanega dopusta za popravilo stanovanjske hiše, ki jo je poškodoval potres.

11. Tov. Hodnik Stankotu je odobril 14 dni neplačanega dopusta.

Sklepi

22. skupne seje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbeno političnega zbora Skupščine občine Radovljica, ki je bila 6. 10. 1976:

Delegati zborov so sprejeli naslednje:

1. Ugotovili so, da so izpolnjeni vsi pogoji glede začasnih ukrepov v OZD Grad Bled, ki jih je naložila odločba SO Radovljica z dne 31. 3. 1976 in zato začasni ukrepi prenehajo z dnem 30. 9. 1976.

Istoačasno se s tem razreši svojih dolžnosti začasni upravitelj Grad Bled tov. Ljubo Meglič.

2. Obravnavali in sprejeli so poročila o realizaciji programov v letu 1975 naslednjih samoupravnih interesnih skupnosti:

— izobraževalne, zdravstvene, kmetijske zemljiške skupnosti, gozdarske in stanovanjske

Poleg tega so pri posamezni interesni skupnosti zavzeli še naslednje:

postavi delegatsko vprašanje,

V republiški skupščini se naj se spremenijo predpisi, da se amortizacija izobraževalnih objektov primerno zniža, ali pa naj se na drug način zagotovijo dodatni viri za redno dejavnost izobraževalnih interesnih skupnosti.

— Iz poročila o zdravstvenem varstvu občanov je ugotovljeno, da je zdravstveno stanje prebivalstva in s tem tudi uspešnost zdravstvene službe v občini zadovoljivo.

— Zdravstveni službi priporočajo še večja prizadevanja za preventivno zmanjšanje staleža zaposlenih. S še boljso modernizacijo in organizacijo na jse zmanjša čakalna doba v zdravstvenih ustanovah.

— Zdravstveni dom Jesenice naj v čimkrajšem času reši organizacijo zdravstvene službe v Bohinju.

— Pregledali so zaključke kmetijsko-zemljiške skupnosti in jih sprejeli kot sklep:

Poraba zemljišč za kmetijske namene naj se omeji na minimum.

Prostorski in urbanistični programi morajo precizno določiti meje zazidljivosti in izkoriščanje zemljišča v kmetijske namene.

V večjih urbanističnih središčih, kjer je zemljišče pretežno del boljše kakovosti, je pospeševati družbeno koncentrirano gradnjo.

Kmečka naselja je treba obravnavati kot kmetijske proizvodne skupnosti ne pa kot zazidalna urbanistična naselja ali kot primestna individualna naselja.

Za gradnjo industrijskih objektov in rezervatov za industrijske objekte je potrebno izdelati tako lokacijo, da bodo posledice za kmetijske prostor čim manjše.

Za gradnjo hitrih cest, daljnovodov in plinovodov je nujno poiskati najustreznejše rešitve predvsem iz vidika čuvanja prostora. Za gradnjo avtoceste Kmetijska zemljiška skupnost vztraja na tem, da se uporabi trasa bivše državne ceste.

Gradnja vikendov naj bo organizirana na za to določenem območju z veljavo vseh urbanističnih načel.

Kmetijska zemljiška skupnost se ne strinja z gradnjo vikendov v planinskem svetu.

Preurejanje starih kmetij za vikend gradnjo je nesprejemljivo, ker se s tem vnašajo motnje v že sedanja kmetijska oz. v bodoča proizvodna območja. Seveda je to ločiti od kmečkega turizma, kjer gre za dodatno kmetijsko dejavnost na urejeni kmetiji.

Naložbe lesne industrije

Letos in v naslednjem letu bodo izdatno investirali v Jelovici, v Alplesi, v Gradisu ter v LIP Bled — Naložbe so v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju in delitvi dela v okviru sestavljene organizacije gorenjskega lesnega in gozdnega gospodarstva.

Bled — V letošnjem in v naslednjem letu bodo vložili znatna denarna sredstva za izboljšanje delovnih pogojev in za večjo proizvodnjo v več gorenjskih delovnih organizacijah lesne industrije. Tako bo Jelovica Škofja Loka gradila proizvodno halo s strojno opremo za dopolnjevanje in za modernizacijo programa stavbenega pohištva. S tem bo prešla na proizvodnjo vezanih oken na enojno izvedbo in na zasteklitev s termoozračnim steklom. Novo proizvodnjo bo uvedla postopoma v naslednjem srednjeročnem obdobju, medtem ko se bodo tudi delavci počasi preusmerjali. Predračunska vrednost del znaša 9 milijonov 200.000 dinarjev.

Alplesi v Železnikih bo gradil obrat za predelavo masivnih elementov in novih vzdrževalnih obratov, ob tem pa bo ukinitil dislocirani obrat v Selcah. Delavci iz obrata se bodo preselili v nove proizvodne prostore. Proizvodni obrat bo predvidoma veljal 26 milijonov dinarjev, v njem pa bodo izdelovali masivne elemente za kombinacijo s ploskovnim pohištvenim programom in RTV ploskovnim programom, omarasto pohištvo iz listavcev, predvsem bukovine,

obloge, zaključne letve, ograje in vrtno pohištvo, leseno opremo kopalnic (če te proizvodnje ne bo prevzel tržiški ZLIT) ter lesene izdelke po načinu naredi si sam.

Gradis iz Škofje Loke bo gradil odprto skladišče tesarske delavnice z lastnimi sredstvi v vrednosti 3 milijone 500.000 dinarjev.

Delovna organizacija LIP Bled bo povečala proizvodnjo masivnega pohištva v Bohinjski Bistrici s skupno predračunsko vrednostjo naložbe 20 milijonov 663.000 dinarjev. S tem bo povečala proizvodnjo masivnega pohištva iz smrekovega lesa v tehnologijski maloserijske proizvodnje univerzalnih elementov, za opremo stanovanjskih prostorov in prostorov v javnih zgradbah kot so hoteli, moteli, trgovine, otroški vrtci, knjižnice, lekarne in drugi. V oddelku pohištva v Bohinjski Bistrici se bo vrednost proizvodnje pohištva povečala od sedanjih 12 milijonov na 55 milijonov dinarjev, vrednost proizvodnje na enega zaposlenega pa bo večja od sedanjih 123.000 dinarjev na 444.000 dinarjev. LIP Bled razpolaga s predvideno količino lesa, večji del proizvodnje pa bodo lahko izvozili.

LIP Bled pa namerava vložiti milijon 580.000 dinarjev tudi v razširitev lastne maloprodajne mreže v Murski Soboti, kjer naj bi pospešili tudi prodajo gradbenega materiala. Za naložbo bodo namenili lastna sredstva.

D. S.

ji Loki sodobno šolo z več primernimi delavnicami za delovno usposabljanje. Polovica se jih v šolo vozi, drugi pa prebivajo v dijaškem domu, kjer so prostorski pogoji nekoliko slabši, vendar se ob prizadevanju vzgojiteljev v domu dobro počutijo.

Vsi dijaki prejemajo štipendijo ali učno nagrado, šolanje pa traja tri oziroma dve leti. Po šoli se zaposlijo v organizacijah

lesne industrije, ki še kako potrebuje kader iz poklicne lesne šole. Mladi bi po končani osemletki morali v večjem številu upoštevati priporočila same šole, zavodov za zaposlovanje in organizacij ter se odločiti za poklice v lesni industriji, saj so ne nazadnje pogoji šolanja izredno ugodni, sami poklici zelo iskani in tudi nagrajevanje spodbudno.

D. S.

Gorenjski gozdni in lesni delavci za Posočje

Bled — V akcijo za pomoč prizadetemu prebivalstvu v Posočju so se intenzivno vključili tudi gorenjski gozdni in lesni delavci, zaposleni v organizacijah združenega dela in v temeljnih organizacijah združenega dela sestavljene organizacije gorenjskega lesnega in gozdnega gospodarstva. Organizacija Jelovica iz Škofje Loke se je skupaj z organizacijo Marles odločila, da za Posočje nameni in zgradi skupaj 300 montažnih hiš. Montažne hiše morajo biti v vaseh, ki jih je potres najbolj prizadel, postavljene v razmeroma zelo kratkem času, saj so prizadeti prebivalci brez strehe nad glavo zdaj, na jesen in v pričakovanju skorajšnje zime.

Organizacija Jelovica iz Škofje Loke bo svojo obveznost in humanost odločitev lahko realizirala le ob pomoči tudi ostalih organizacij, ki skupaj z delavci Je-

lovce pospešeno grade temelje za postavitev montažnih objektov. Ostale organizacije v okviru sestavljene organizacije gorenjskega združenega lesnega in gozdnega gospodarstva, ki bodo pomagale pri postavitvi montažnih hiš so Alplesi, LIP Bled Gradis, ter ZLIT. Dela na potresnem območju niso planirali, zato se še toliko bolj trudijo, da bi izpolnili svoje obveznosti. Delajo v nadurah, podnevi in ponoči.

Izdaten solidarnostni prispevek vseh organizacij, ki so poleg akcij v samem Posočju prispevale večinoma tudi enodnevni ali dvodnevni zaslužek, priča, da je 5000 članski kolektiv SOZDa GLG pokazal visoko zrelost in pripravljenost pomagati sočloveku v težavah in v življenjskih stiskah.

D. S.

Sodelovanje ALPLES — ZLIT

V soboto sta na slovesen način podpisala pogodbo o poslovnotehničnem sodelovanju Alplesi in ZLIT. Gre za prvo pomembno notranjo delitev dela med članicami »GLG«, saj sta se oba sporazumela, da program delitve oziroma ga medsebojno dopolnjujeta. Oblazinjeno pohištvo, ki ga proizvaja ZLIT Trzin, potrebuje Alplesi za dopolnitev njegovega sobnega pohištva.

Sporazum o poslovnotehničnem sodelovanju določa, da bo ZLIT v prihodnje zgradil novo tovarno tapetniških izdelkov v izmeri najmanj 4.000 m². Načrtovanje sedežnih garnitur bo v bodoče skupno oziroma ga bo razvijal Alplesi glede na večjo razvojno skupino. Oba bosta sodelovala tudi pri prodaji, saj sta se dogovorila, da se celotni pro-

gram Zlita takoj vključi v trgovino Alplesa in njihov prodajni program ter prodaje preko trgovskih potnikov.

Alplesi in ZLIT sta se odločila tudi za prvo skupno vlaganje. To bo skupno skladišče v stari Pazovi ter vlaganje v nove prodajne prostore v Ljubljani. Oba sta se sporazumela tudi za skupno nastopanje na sejnih, razstavah in prodajnih akcijah.

Takšno sodelovanje, medsebojno delitev dela, skupen nastop znotraj »GLG« je prav gotovo pozitivno. Mogoče bo ta pobuda in podpis sporazuma povlekel za seboj tudi druge, zlasti pri delitvi programa in tudi na podoben način pri skupnem nastopanju. Na potezi sta sedaj LIP in Jelovica!

E. S.

Združevanje dela in sredstev

Bled — V torek, 12. oktobra, so se na Bledu zbrali direktorji organizacij, združenih v sestavljeno organizacijo združenega dela gorenjskega gozdnega in lesnega gospodarstva, predstavniki družbeno-političnih organizacij v okviru sestavljene organizacije ter predsedniki delavskih svetov. Skupaj s sekretarjem medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko Ludvikom Kejzarjem, s predsednikom medobčinskega sveta zveze sindikatov za Gorenjsko Zvonetom Laburo so s predsednikom komisije za samoupravljanje pri CK ZKS in članom centralnega komiteja tovarniškim Petrom Tošom razpravljali o vprašanjih organiziranosti v SOZD »GLG« ter o mestu gorenjske SOZD v slovenskem gozdarstvu in lesarstvu.

V uvodu je predsednik kolegijskega poslovnega organa Pavle Tolar seznanil udeležence razgovora o dosedanjih organiziranosti in o uspehih združenega gorenjskega lesnega in gozdnega gospodarstva. Dejal je, da so bili v letu in pol, kolikor časa obstoja gorenjsko združeno gozdarstvo in lesarstvo, doseženi že zadovoljivi rezultati, da pa se še vedno pojavljajo določeni

problemi ob nadaljnjem, še čvrstejši organiziranosti. Na Gorenjskem sta gozdarstvo in lesna industrija dokaj močno zastopana, v tej veji gospodarstva je zaposlenih 5000 delavcev, izredno dobro razvita pa je tudi predelovalna industrija. Pred združitvijo so bili stalni problemi predvsem zato, ker ni bilo skupnih razvojnih programov in glavni namen združitve je bil prav v tem, da se pripravijo usklajeni plani razvoja zato, da bi se dosegli večji ekonomski rezultati in učinkovitost. Poleg ostalih ugodnih rezultatov združevanja dela in sredstev in samoupravne organiziranosti je omenil tudi uspele

akcijo v okviru sestavljene organizacije, ko bodo organizacije s skupnim sporazumom omogočile, da se v naslednjih petih letih izdatno vloga v razvoj cestnih gozdnih komunikacij in zgradijo kilometri novih cest. Vendar pa so ostala vprašanja nerazrešena predvsem pri delitvi dela med članicami, vprašanja razvoja trgovine v okviru sestavljene organizacije, ko je še vse premalo sodelovanja tudi z drugimi organizacijami izven sestavljene organizacije gorenjskega gozdnega gospodarstva.

Peter Toš je v svoji razpravi in v odgovorih na vprašanja dejal, da po vsej republiki v tej gospodarski panogi še vedno poteka proces družbeno-ekonomske preobrazbe, da se interesi in potrebe tudi drugod še vedno le usklajujejo in ocenjujejo razmere. Neusklajenost ostaja še vedno osnovni problem, neusklajenost ob planiranju navzven in znotraj vsake sestavljene organizacije. Odločno je poudaril, da se problemi razrešujejo le tako, če so organizacije resnično samoupravno organizirane, če so samoupravni odnosi trdni in čvrsti, kajti nikakor ne zadoštujejo le skupna prizadevanja za ustvarjanje dohodka. Iz resničnih samoupravnih odnosov izvira čvrsta organiziranost in zato je potrebno najprej analizirati odnose. Marsikje so odnosi, ki se žele v vsej reprodukcijski povezavi ustvariti, le tržni odnosi in nikakor ne samoupravni, kajti pogosto jih delovanje tržnih zakonitosti. Do dohodkovnih razmerij pa je potem še veliko trdega dela, tako v gozdarstvu, lesni industriji kot tudi v trgovini. In le tisti, ki si bo prizadeval za ustrezno preobrazbo, kdor bo hitrejši, bo postal v ekonomsko-gospodarskem smislu uspešnejši. Treba se bo zavzemati za planirani razvoj, kajti vsaka dejavnost je podvržena nekim družbenim kriterijem. Peter Toš je v nadaljevanju svoje razprave tudi poudaril pomen trgovske mreže in cen, za katere bo pogoj le sporazumski odnos, pomen internih bank, ki naj bi bile le tam, kjer so potrebne in ne le zato, da bi pač bile in bi se le formalno ustanovljale.

Precej pozornosti so v razgovoru posvetili tudi gorenjskemu gozdarstvu in delovanju samoupravnih interesnih skupnosti za gozdarstvo. Ena izmed ugotovitev je bila, da se gozdarstvo skorajda ne pojavlja več na trgu, da gre les večinoma v predelavo in da se nekako ustvarja monopol predelave lesa, med drugim pa večja cena ostane končnemu proizvajalcu. Vloga samoupravnih interesnih skupnosti za gozdarstvo je sicer opredeljena, vendar večinoma še niso zaživele tako, kot bi morale. Delujejo leto dni, njihov vpliv na planiranje razvoja pa je še vedno premajhen. Tudi namembnost sredstev za samoupravne skupnosti je opredeljena, predvsem so namenjena za obnovo gozdov, premalo pa za izgradnjo gozdnih komunikacij. Sredstva za samoupravne interesne skupnosti pa se morajo koristiti predvsem tam, kjer so se ustvarjala in sicer v območnih skupnostih.

D. S.

Ogrevali s sončno energijo

Organizacija LTH Škofja Loka in Jelovica Škofja Loka bosta sklenili samoupravni sporazum za razvoj naprav za ogrevanje s sončno energijo potrošne vode v gospodinjstvu in pri osebni porabi.

Škofja Loka — 22. septembra je bil v institutu LTH Škofja Loka razgovor o sodelovanju razvojnega instituta LTH in Jelovice Škofja Loka in sicer na področju razvoja naprav za ogrevanje s sončno energijo potrošnih vod v gospodinjstvu. Sestanek so sklicali na pobudo strokovnih služb sestavljene organizacije združenega dela »GLG«, na njem pa so sodelovali tudi predstavniki Ljubljanske banke.

Na razgovoru so poudarili predvsem pomen te raziskovalne naloge, ki sodi v neposredno delovno in proizvodno panogo LTH in Jelovice, raziskovalna skupnost in Ljubljanska banka pa bi sodelovali s finančnimi sredstvi.

V Sloveniji in v Jugoslaviji je že več zavodov in organizacij začelo v zadnjem času pripravljati študije, sklepajo tudi že licenčne dogovore s tujimi pod-

jetji, vendar pa sta institut LTH z Jelovico kot neposrednim koristnikom takih naprav za opremo industrijsko zgrajenih hiš posebno zainteresirana za uspešno in hitro reševanje naloge. Institut LTH je že vključen v razvojni program Raziskovalne skupnosti Slovenije, njegovo sodelovanje z Jelovico pa je tako še bolj dobrodošlo.

Na razgovoru je predstavnik Ljubljanske banke poudaril, da o takšnem programu razvoja v banki še niso zabeležili, vendar pa je Ljubljanska banka to razvojno smer pripravljena vsakakor podpreti. V iskanju energetskih rezervnih virov, ob večji skrbi za čisto okolje je raziskovalna naloga po zamisli LTH in Jelovice vsakakor izredno dobrodošla in sprejemljiva. Ko bodo sklenili še samoupravni sporazum o poslovnem tehničnem sodelovanju in ko bodo naloge začeli tudi uredničevati, se bo izkazalo, da sta prav LTH in Jelovica tisti organizaciji, ki znata prisluhniti potrebam časa in stopiti v korak z razvojem.

D. S.

Iskani poklici

Škofja Loka — Poklicna lesna šola za lesarstvo v Škofji Loki izobražuje učence za poklice v lesni industriji in vanjo se vpisujejo učenci iz krajev osrednjega slovenskega dela od Brežic do Kranjske gore. V šolo se letno vpiše od 150 do 160 učencev, šola pa vpisa ne omejuje, temveč lahko učenci sklepajo pogodbe tako 1. septembra kot tudi 1. februarja. Največ učencev se odloča za poklic mizarja, medtem ko 10 odstotkov odločitev učencev odpade na ostale poklice lesne industrije. Slovenska lesna industrija pa potrebuje znatno več kadra kot ga vsako leto izobražuje lesna šola v Škofji Loki, zato si tudi sama šola prizadeva, da bi bil vpis večji in da bi se učenci osnovnih šol bolj ogreli za zanimive poklice lesne industrije.

V šolo se lahko vpišejo učenci, ki so dokončali osemletko, vpisujejo pa tudi za ozke profile poklicev vse tiste, ki so dokončali najmanj šest razredov osnovne šole. Lesna šola izobražuje tudi ob delu in sicer delovodje lesne stroke. Pogoje za vpis imajo vsi tisti, ki opravljajo svoj poklic tri leta, šolanje pa se začne vsako leto februarja in traja dvakrat po štiri mesece. Pouk je v popoldanskem času. Skupaj z organizacijami združenega dela pa organizira šola izobraževanje za ozke profile poklicev in za priučevanje tako v Jelovici, v Gradisu, v Hoji Ljubljana, v Inlesu Ribnica, v Boru, v Glinu ter v LIP Bled, podobno izobraževanje pa pripravljajo tudi drugod.

Učenci, ki se v poklicni šoli redno izobražujejo, imajo v Škof-

Vsem zaposlenim

S prenosom obračuna osebnih dohodkov na računalnik, je kot osnovno potrebno tvoriti matične podatke za posameznega delavca, zato vas prosimo, da vse spremembe, to je spremembo stalnega bivališča ali priimka, javite takoj v tajništvo vašega TOZD.

Kratka fotoreportaža iz Posočja

22. 9. 1976 je bila poverjena naloga projektivno razvojnemu biroju LIPa Bled, da organizira postavitev dveh tipskih hiš kot pomoč na potresnem območju Tolmina. Zbiranje ponudb, dogovori z izvajalci in štabom za odpravo posledic potresa v Posočju so trajali en teden. 5. 11. je bil objekt zakoličen v vasi Kamno.

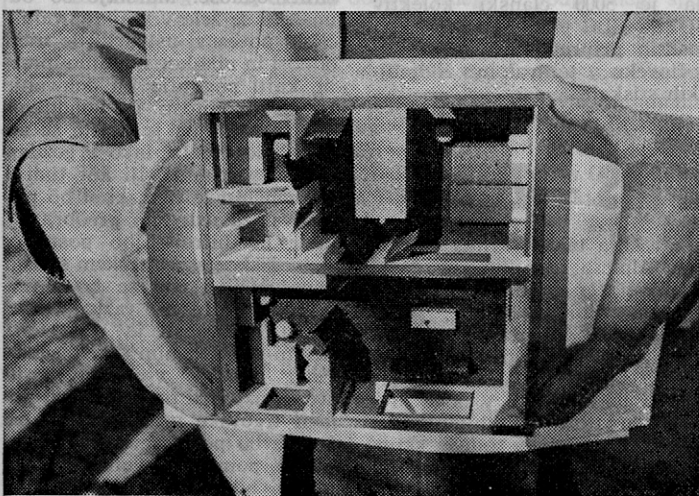
Izvajalec gradbenih del je gradbeno podjetje Igrad Vrhnik, kompletno streho je izdelalo Gradbeno podjetje Bohinj, mizararska dela (strop, stenske obloge in ladijski pod) so izdelali mizarji LIPa Bled — TOZD »Tomaž Godec« in TOZD Mojstrana, elektroinstalacije z materialom in delom pa je poklonil Elmont Bled.

Vsa dela na objektu so bila pod določenimi pogoji za vse Posočje (neobdelana klet in fasada) zaključena 6. 11.; v kolikor bodo uspeli dokončati še komunalne naprave, bodo to prvi oddani objekti v tem kraju in tako rokovno ter po solidarnosti izvedbe vzor gradnje v Posočju; zavezali smo se namreč, da bomo dokončali hiši do 20. novembra, kar pomeni, da je bil objekt dokončan 14 dni pred rokom! Tako lahko rečemo, da je hiša iz programa paketov LIPa Bled odlično prestala svoj izpit, čeprav so dela tekla v izredno težkih pogojih: dež, blato in vlaga so bili stalno prisotni na gradbišču.

V naslednji številki vas bomo seznanili s podrobnostmi v zvezi z gradnjo Lipovih hiš v Kamnem. Mik

Ruševine čakajo nove domove

Maketa LIPOVE HIŠE

Gradbišče je vodil Nikola Rajkovič

Buldožer utira pot

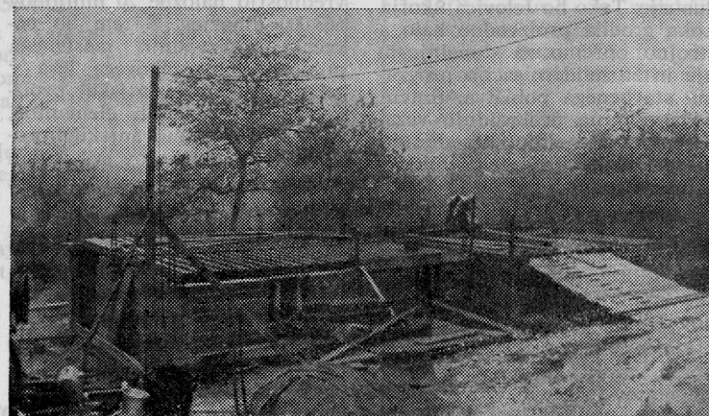
**LIP Bled
je podaril
Posočju**

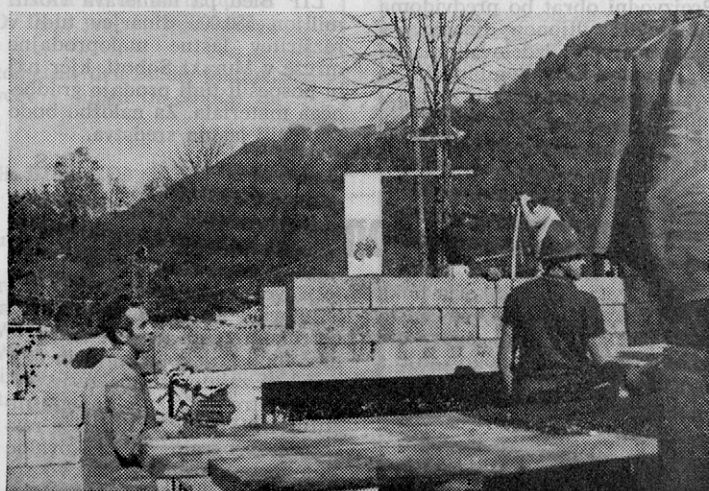
**dve
tipski
ISO-SPAN
hiši, ki
stojita kot
dvojček
v vasi
Kamno**

8. 10. so bili izdelani temelji

12. 10. je bila izdelana plošča

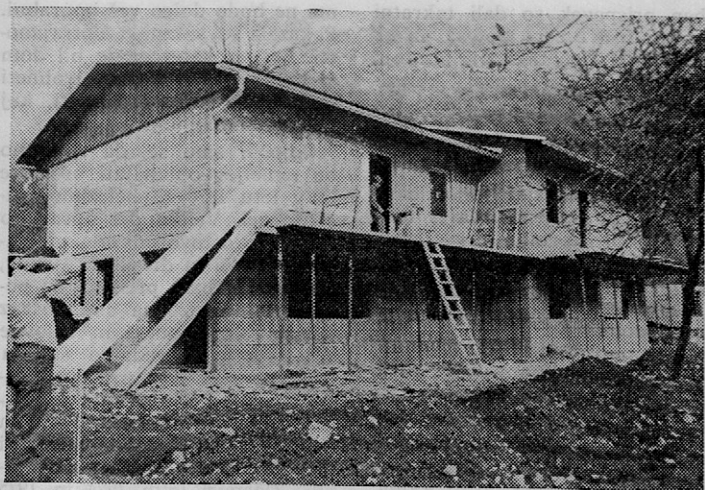
13. in 14. 10. so bili pozidani zidovi

15. 10. so pričeli izdelovati streho

16. 10. je Elmont Bled položil elektroinstalacije

do 20. 10. so bila zaključena krovska in kleparska dela

Dvojček bo dobil še strop, stenske obloge in ladijski pod

Najnovejši dosežki v primarni obdelavi lesa

Seminar je organizirala Zveza inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva SRS.

Posvetovanje pa se je odvijalo o najnovejših dosežkih mehanizacije in avtomatizacije na področju gozdarstva in lesne industrije.

Program je izvajal strokovnjak iz Švedske in je predaval oziroma tolmačil s pomočjo avdiovizualnih sredstev, in sicer mehanizacijo in avtomatizacijo v žagalnicah problemsko rešeno na Švedskem.

Oni so reševali ta problem v smislu služenja mehanizacije napredku, ne pa modi in ambicijam. Tu jih je vodila misel, da je v enem stroju lupilnik, ivernik, polnojarmenik, čelilnik, robilnik.

Kadar govorimo o žagalnici, mislimo na zaključeno celoto. Programirati je treba od lupljenja hloda do žagovca. Polnojarmeniki morajo imeti velike odprtine. Razmišljamo in tudi realiziramo vse večje učinke. Pri žaganju hočemo doseči tudi čim boljše izkoriščanje — torej tanjši rez, hitro žaganje s čimmanj ljudji. Avtomatizirati pa je predvsem taka delovna mesta, ki so najtežja. Poznamo še polno avtomatske žagalnice, ki pa niso primerne za splošno uporabo. Rentabilnost žaganja se poveča za določeno avtomatizacijo. Ker

pa se stroški strojev in delovne sile povečujejo je važno boljše izkoriščanje strojev in naprav. Največ zastojev na jarmeniških žagah je zaradi tega, ker hloď ne gre pravočasno skozi polnojarmenik (nekontinuirano dodajanje iz bazena, odzemanje na voziček, zatikanje krajnikov, slabo izdelan napon itd.). Takih zastojev je do 20 %. Tako je posvetiti dostavi večjo pozornost.

Tista žaga, ki težko prodaja vzporedne produkte, je slabo rentabilna. Krajnikov, očeljkov odpadke ne smemo obravnavati. Sekanci so zelo iskano blago in se obeta še večje povpraševanje. Pri žaganju torej stremimo za izdelovanjem specialnih sortimentov, takih, ki jih tržišče išče in istočasno pogojuje izkoriščanje mase.

Na linijah za drobni les moramo vedeti, da te ne osamimo, temveč je izbrati tak sistem, da obdelamo poleg drobne tudi debelo hloďovino. Zato imajo Skandinavci tračne žage in reducirane tračne žage. Posluževanje strojev mora biti čimbolj enostavno. Biti morajo visoki učinki, boljše izkoriščanje in čimbolj ugodni amortizacijski pogoji; to velja seveda tudi za naše razmere.

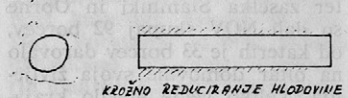
Pri obdelavi hloďovine je to obdelati v deske in vzporedne sortimente, s katerih prodaja

moramo kriti vse stroške, seveda nam mora ostati tudi nekaj denarja za obnove in dogradnje.

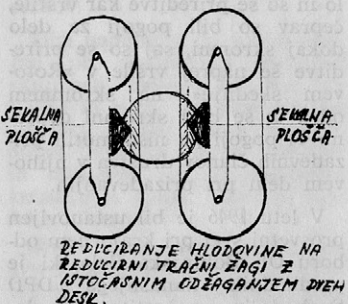
Kadar imamo v mislih tračne, krožne žage in ponojarmenike, je pravilno aktiviranje teh strojev zelo važno. V skandinavskem primeru vse bolj uporabljajo predhodno izoblikovanje debela (žagovca), preden gredo v žagalnico. Tako ti trije stroji nič več med seboj ne konkurirajo, temveč se med seboj dopolnjujejo. To imenujemo reducirana tehnika. Na ta način racionalneje porazdelimo žagalniške pogoje osnovne obdelave znotraj proizvodnje in potreb na trgu. Omenjeni stroji so v zadnjih letih močno izpopolnjeni in se kot rečeno tudi drugače uporabljajo.

Proizvodni proces moderne žage na Švedskem

a) Proizvodni tok v taki moderni žagalnici je prirejen tako, da žagovci prihajajo k eni vrsti sekalnih strojev, ki seka v okrogli obliki, torej okroglo reducira,

od tu se pomika k moderni tračni žagi (reducirni tračni žagi), ki je kombinacija sekalnega stroja in moderne tračne žage,

tako obdelan hloď (prizma) se pomika nato do polnojarmenika, ali še dalje do naslednje tračne žage.

b) Proizvodni proces pa se lahko odvija tudi na profilnem skobelniku (tanjša hloďovina). Ta stroj s pomočjo koničastih sekalnih plošč, ki celotno debelino odzema in spremeni v sekanice. Torej spremeni celotno količino, ki pri konvencionalnem žaganju napade kot krajniki, žamanje, žagovina v sekanice.

Prednosti reduciranja:

— Pri reduciranju koreninčnike odstranimo. Stebla dobijo programsko definiran premer. Na ta način so odločitve za nabavo strojev lažje. Stroji so lahko manjši, cenejši in dosegamo tudi večjo produktivnost.

— Prihranimo si mnogo rezov na steblo. Tako je tudi več mase za sekanice — žagovine manj.

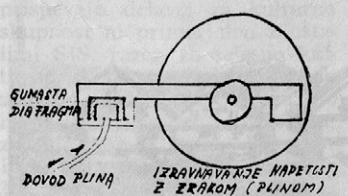
— Možna racionalnejša izraba drobnejše oblovine.

Jasno je tudi, da moderni tračni razrez vodi k doseganju visokih učinkov. Izkoristek lesa glede na stanjšanje žaginih listov in tudi natančnost glede na visoki pomik je dosti večja. Tu so dosegli na osnovi komprimiranega zraka, ki deluje na gumijasto diafragma. S tako tračno žago smo dosegli sledeče:

— vpenjalni sistem hitro reagira na motilne odklone,

— ima sposobnost hitre izravnave izhodiščnega položaja,

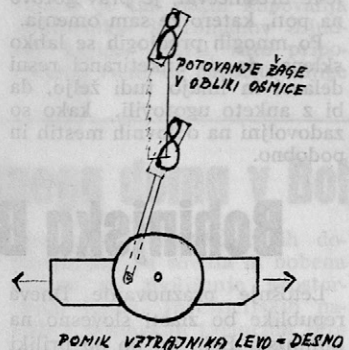
— hitre reakcije in hitri blazilni efekti skoraj izključujejo trenje listov.

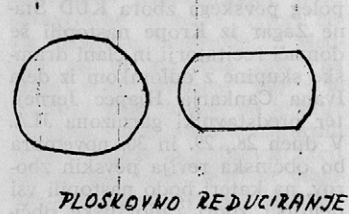
Pri moderni tračni žagi nastavitve debeline rezanja programiramo, in sicer tako, da če prehoda iz ene debeline traja eno sekundo.

Skandinavske države so dale na trg nov polnojarmenik. Tu je zagotovljen zelo majhen odklon okvirja. Pogonska os pa odklana vibracije. Jarem potuje v ob-

liki osmice. Tako se v spodnji točki jarem od lesa odmika, v zgornji obračalni točki pa se prilaga lesu. Pomik je možno tako povečati za 15 %. Debelina listov znaša 1,6 do 1,8 mm. Precej gibljav se opravi samo od sebe. Dosegamo zelo enakomeren pomik. Pri tej debelini listov dosežemo samo 3—3,2 mm reza. Za postavitev rabimo samo temeljno ploščo.

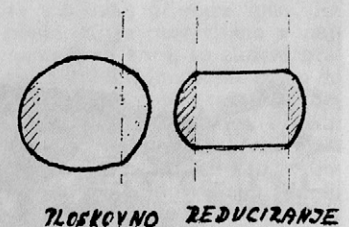
Ko govorimo o žaganju na jarmeniških, tračnih ali krožnih žagah, ima vsaka teh določene prednosti in pomanjkljivosti. Prihodnost pa narekuje, da je koristno mešati tehnologijo, se pravi, da v eno proizvodnjo vključimo vse tri stroje vključno s sekalnikom in robilnikom.

Odprtine jarmov so lahko znatno manjše — do 45 cm. Polnojarmenik bo v takem primeru manjši in lažje izvedbe.

Pri tračnih žagah je med žaganjem važno, da je razmak med spodnjim in zgornjim vodilom čimmanjši. Poenostavi se tudi transport in potrebno je manj delovne sile. Pri novejših polnojarmenikih, kot smo že omenili za list plava v obliki osmice, bomo dosegali velike hitrosti žaganja pri vnaprej obdelanih žaganih.

Kot rečeno, lahko hloď reduciramo v obliki krožnega reduciranja ali ploskovnega reduciranja.

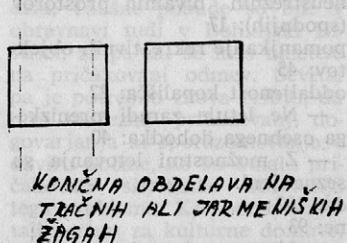
V obeh primerih to opravita sekirostroja, ki sta zato primerena in ju prenesemo iz kleti v žagalnico. Opomnim naj vas, da še vedno govorimo, tu pa še posebno, o skandinavski specialiteti. Vendar pa je zaenkrat bolj razvito ploskovno reduciranje. To opravimo na sekirostroju, ki je močno podoben klasičnemu, le da se sestoji iz dveh vzporednih plošč. Hloď potuje skozi plošče, ki obsekajo stranice (krajnike) v sekanice. Kvalitetnejše pa sekanice, če je več sekanih nožev. Razen tega vemo, da je temmanj sile potrebno, če hloď čim bolj poševno sekamo. Važna je tudi pravilna oblika sekanic, da se na eni strani preveč ne razpotegnejo, na drugi pa preveč stlačijo. Tako nastopajo prevelike koncentracije na enem delu (tanin, smole, vlaga in drugo), kar pa ne omogoča normalno uporabo pri predelavi sekanic. Torej je približno 12 nožev na plošči nameščenih v spiralni obliki.

Obstajajo pa tudi drugi načini sekanja za doseganje prizmiranih površin z rezkalnimi glava-

Podajalna hitrost pri polnojarmenikih je velika pri tanjši hloďovini, pri debeli pa pada kapaciteta. Na teh strojih opravljamo posebne naloge. Tračne žage — hloďarke — pa obratujejo z velikimi podajalnimi hitrostmi ne glede na debelino hloďovine.

Tudi krožna žaga ima veliko podajalno hitrost, vendar je ta uporabna le do 45 cm premera hloďovine. Tu je samo ena podajalna hitrost od 30—100 m na minuto. To je sistemska meja hitrosti. Torej je krožna žaga priporočljiva samo za drobno hloďovino, polnojarmenik za srednje debelo hloďovino, tračna žaga pa za drobno in debelejšo hloďovino. Pri tračni žagi pa moramo računati, da imamo samo en rez na stroj. Torej je drobno hloďovino treba posebej žagati, ker tu dosežemo dvakrat hitrejšo žaganje. Tako izbiramo način žaganja, kjer dosegamo skrajšanje razrezov.

Zelo važno je, da stebila dobro pripravimo pred razrezom. Ta priprava steblov je v obžaganju krajnikov na krožni, tračni ali jarmeniški žagi. Če napravimo to, imamo na naslednjem stroju lahko manjše premerne lista, tanjše liste, večje pomike in večjo natančnost žaganja.

Eden in drugi način pa ima seveda določene prednosti in pomanjkljivosti. Prvi primer ima to prednost, da tak sekalek uporabimo lahko tudi kot navadni sekirostroj. Drobnejše oziroma slabe hloďe sesekamo lahko kar cele v sekanice. Sekamo paralelno na les. Na takem sekaleku je moč doseči zelo primerne sekanice (25 mm x 5 mm). Takih sekanic napade 80—85 %. Pri drugih tipih sekalekov je več predebelih sekanic in več drobnega odpadka.

Izkoriščanje z reduciranjem oziroma z obdelavo hloďov na ivernikih je takole:

1. Pri padcu 1 cm premera na en meter pri dolžini 2,5 m, premeru 60 cm na debelejšem koncu je približno 61 %.

2. Padec 2 cm premera na en meter pri dolžini 5 m premer 10 centimetrov na debelejšem koncu je približno 25 %.

3. Padec 1,5 cm premera na en meter pri dolžini 2,5 m premer 30 cm na debelejšem koncu je približno 56 %.

Seveda, če so hloďi krivi, je ta odstotek še manjši, nasprotno pa, če je dovoljena določena ličilnost tramiča, se ta poveča do 5 %.

Švedi smatrajo, da je od 0—15 centimetrov premera čisto drobna hloďovina, da je od 15—25 cm srednje debela in da je od 20 cm navzgor debelejša hloďovina. Za razrez čisto drobne hloďovine uporabljajo krožne žage reducirke, pri razrezu srednje debele hloďovine polnojarmenike, pri razrezu debelejših hloďovine pa tračne žage reducirke.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Tand

Glavni in odgovorni urednik: Robič Ivan, tehnični urednik: Frelj Nada, člani: Žitnik Janez, Mencinger Franc, Trojar Andrej, Knaflič Zdravko, Noč Anton, Koselj Ivanka, Jeglič Silva in Kraigher Ciril.

Podatki iz ankete o počitniških domovih

Anketo je posredovala v izpolnitev vsem članom SOZD delovna grupa za koriščenje počitniških domov v okviru SOZD.

Podatki so vzeti iz ankete članov LIP-a; le-to nam je vrnilo le 30 % zaposlenih. Izpolnilo jo je: moških 153, žensk 111. Številčno se odgovori ne ujemajo, ker na vsa vprašanja nekateri niso odgovorili.

— Število družinskih članov: 10 x 1, 23 x 2, 62 x 3, 92 x 4, 26 x 5, 9 x 6, 1 x 7, 1 x 8;

— Na dopust gre vsako leto: da 127, ne 126;

— V počitniškem domu delovne organizacije letuje: 87 članov, organizirano preko turističnih agencij, 13 članov, na slovenski obali jih letuje 51, na istrski obali: 28 članov, na srednjem Jadranu: 23 članov, na južnem Jadranu: 10 članov, v hribih: 54 članov;

— Hrano v počitniškem domu so ocenili, da je: zelo dobra: 39, dobra: 109, komaj zadovoljliva: 10

— Organizacija in kvaliteta počitniškega doma je slaba zaradi:

hrane: 3, previsokih cen: 20, neustreznih bivalnih prostorov (spodnjih): 17, pomanjkanje rekreativnih objektov: 45, oddaljenost kopališča: 22

— Ne letuje zaradi preizkušene osebnega dohodka: 40

— Z možnostmi letovanja so seznanjeni: da: 192, ne: 93

— Ali so možnosti zamenjave v SOZDU zadovoljlive: da: 109, ne: 93

Kako podpirajo združevanje sredstev za izboljšavo obstoječih domov in graditev novih: da: 171, ne: 52

— Za porabo združenih sredstev predlagajo: za gradnjo skupnega počitniškega doma: 50, za gradnjo počitniških hišic: 104, za letovanje v prikolicah: 18

— Predlogi, kje naj bi gradili: na slovenski obali: 60, na istrski obali: 66, na srednjem Jadranu: 44, na južnem Jadranu: 11, v hribih: 35

— V katerih krajih — opredelili so se za:

Poreč 29, Umag 24, Seča - Portorož 13, Hvar 9, Split, Pula, Biograd 8, Rovinj, Vogel 7, in še druge kraje z manj glasovi;

— Predloge za izenačenje kriterijev za rekreacijo podpirajo: da: 59, ne: 81

Druga mnenja in pripombe:

— Izenačiti cene v počitniških domovih SOZD;

— Anketa je pohvale vredna in naj ne ostane le na papirju;

— Anketa naj se izvede tudi na drugih področjih dela;

— Spremeniti regresiranje — več z nizkim OD;

— Ker temeljnih elementov združenja nismo v stanju uresničiti, čemu bi štirinajstdnevni dopust združevali;

— Veliko sreče pri odpiranju novih kapacitet;

— Smatram, da je pametnejša naložba denarja v lastni počitniški dom;

— Ureditev kopališča, izboljšave v počitniškem domu;

— Nabava čolna za počitniški dom;

— Rezultat ankete čimprej realizirati;

— Iskati možnosti letovanja v počitniških domovih drugih DO izven SOZD;

— Nabavili bi nekaj prikolic, da bi se lahko selili iz kraja v kraj;

In še predlog oz. želja B. F.: Rad bi imel

— Čisto, zdravo morje,

— dobro in zadostno prehrano,

— pristno kapljico — od zemlje skozi grozd v grlo,

— prezrli pa naj bi ne rekreativne dejavnosti in poskrbeli tudi za družabno življenje.

Mladi M. A. je v anketi naštel serijo želja po tistem, kar sedaj v našem počitniškem domu ni in ne bo. Priporočam mu, da spremeni svoje želje, če pa bo le-te uresničeval, je prav gotovo na poti, katero že sam omenja.

Po mnogih predlogih se lahko sklepa, da so anketiranci resni delavci in imajo tudi željo, da bi z anketo ugotovili, kako so zadovoljni na delovnih mestih in podobno.

Za konec še iz ankete 20-letne delavke, ki je šele prišla v naš DO:

— nič ni seznanjena o našem združevanju

— nič ni seznanjena o letovanju, počitniškem domu itd.

— obkrožila pa je v anketi vse tisto, kar je za delovnega človeka koristno in za družbo potrebno.

Hvala vsem, ka ste pri anketi sodelovali!

SI

Bohinjska Bela praznuje

Letošnje praznovanje Dneva republike bo zlasti slovesno na Bohinjski Beli, ko bo ob priliki praznovanja 30. obletnice poveljnega delovanja Delavskoprosvetnega društva Svoboda na Bohinjski Beli odprt in izročen svojemu namenu prenovljeni kulturni dom.

Ob tej priliki bo vrsta kulturnih prireditev, med najbolj pomembnimi pa bo osrednja občinska svečana akademija dne 27. novembra, na kateri bodo poleg pevskega zbora KUD Stane Žagar iz Kroke nastopili še domači recitatorji in člani dramske skupine z odlomkom iz dela Ivana Cankarja Hlapec Jernej, ter predstavniki garnizona JLA. V dneh 28., 29. in 30. novembra bo občinska revija pevskega zbora, na kateri bodo nastopili vsi delujoči zbori radovljiške občine.

Če hočemo povedati nekaj besed o delovanju društva, ki praznuje 30. obletnico poveljnega aktivnega delovanja, potem moramo reči, da organizirano delovanje sega že nekako v leto 1906. V skromnih prostorskih razmerah, v gospodarskih poslopih so bila pred drugo svetovno vojno uprizorjena številna dramska dela, deloval je mešani pevski zbor, tamburaški zbor in nekaj časa celo godba na pihala.

Prihod okupatorja je prekinil kulturno delovanje na Bohinjski Beli in je ves čas okupacije vladal popolni kulturni molk. Ve-

liko moč in fantov se je vključilo v oborožen upor proti okupatorju, med njimi tudi organizatorji kulturnega življenja. Vasi Bohinjska Bela in Kupljenik ter zaselka Slamniki in Obrne so dali NOV skupaj 92 borcev, od katerih je 33 borcev darovalo na oltar domovine svoja življenja. Veliko večje število krajanov pa je aktivno sodelovalo v NOB kot aktivisti v organizacijah Osvobodilne fronte.

Po osvoboditvi v letu 1945 je kulturno delovanje takoj oživele in so se prireditve kar vrstile, čeprav so bili pogoji za delo dokaj skromni, saj so se prireditve še naprej vršile v »Rotovem skednju«, na skromnem odru in še bolj skromni dvorani. Ti pogoji pa niso motili prizadevanj članov društva v njihovem delu pri prizadevanjih.

V letu 1946 je bil ustanovljen prosvetni svet pri krajevni odboru OF Bohinjska Bela, ki je predhodnik današnjega DPD Svoboda in v počastitev tega dogodka praznujemo 30. obletnico aktivnega poveljnega delovanja društva. Ta svet se je takoj lotil priprave za izgradnjo kulturnega doma, saj prostori v »Rotovem skednju« niso več odgovarjali potrebam vse bolj razvijane kulturne dejavnosti.

V letu 1947 in 1948 je bil zgrajen s prostovoljnimi delom kulturni dom. Pri delu je sodelovala domala vsa vas in skoraj ni bilo krajanov, ki ne bi na tak ali drugačen način dal svoj prispevek pri gradnji doma. Pomem-

ben prispevek so dali takratni obratniki LIP Bled v Soteski in na Bohinjski Beli tako pri gradnji, kot pri sodelovanju na kulturnem področju. Prav delavci teh obratov so bili takoj po osvoboditvi najbolj aktivni na dramskem in pevskem področju, ko pa smo pričeli z gradnjo doma, pa so bili prav ti delavci med prvimi prostovoljci pri udarniškem delu. Delovna organizacija LIP pa ni sodelovala samo po svojih članih pri gradnji kulturnega doma, temveč smo takrat dobili tudi skoraj ves potreben material, ali pa smo istega udarniško razrezali na obratih. Kulturni dom smo takrat delali iz lesa, ker drugega materiala ni bilo mogoče dobiti.

Tedanja obratovodja Franc Jan in Alojz Mlekuz sta pokazala zares veliko razumevanja do gradnje kulturnega doma, prav tako pa delavci, ki so bili zaposleni na teh obratih.

Teh nekaj skromnih besed smo namenili takratnim kolektivom LIP na Bohinjski Beli in Soteski.

Kulturni dom je bil izročen svojemu namenu v jeseni leta 1948. Od takrat dalje se odvija na Bohinjski Beli še bolj intenzivna kulturna dejavnost, ker so bili ustvarjeni boljši pogoji za delo sekcij v okviru DPD Svoboda.

V obdobju od leta 1946 do leta 1976 je bilo skupaj uprizorjenih 52 dramskih del, skupno število predstav pa znaša v vseh letih 256. Z naštudiranimi dramskimi deli je društvo gostovalo po vseh krajih radovljiške občine pa tudi izven nje.

Poleg dramskih del beležimo še več kot 140 proslav ob raznih kulturnih in zgodovinskih dneh iz naše preteklosti, 8 nastopov folklorne skupine in 6 samostojnih nastopov tamburaškega zbora. Poleg tega pa beležimo redno delovanje vaše knjižnice, nekaj let intenzivno klubsko dejavnost in pa prireditev raznih predavanj in drugih nastopov. Če gledamo dolgo vrsto uprizorjenih del, se veselimo, da je med njimi največ del, katerih idejna vsebina je na primerni višini. S tem smo skušali po odrskih uprizoritvah vzgajati gledalce v duhu današnjega časa in tako dali svoj delež k idejnemu osveščanju delovnega človeka.

Sedaj pa še nekaj besed o zadnjih delih pri obnovi kulturnega doma. V letu 1969 smo ugotovili, da nam prostori kulturnega do-

ma ne bodo dolgo več uporabni. Pokazali so se znaki dotrajanoosti. Les, iz katerega je bil dom zgrajen, je začel počasi trohneti in smo se morali odločiti, kaj naj storimo.

Odločili smo se, da začnemo od temeljev obnavljati prostore in v letu 1970 že beležimo pričetek del. Veliko del opravimo zopet s prostovoljnimi delom članov društva in drugih krajanov, kasneje pa nam priskoči na pomoč tudi družbena skupnost z denarnimi prispevki in delovne organizacije. Zavedamo se, da brez pomoči Kulturne skupnosti, Zveze kulturnoprosvetnih organizacij, Občinske skupščine in Krajevne skupnosti ne bi uspeli napraviti toliko, kot smo napravili. Zlasti v letih 1974 in 1975 pa nam je uspela velika akcija zbiranja sredstev v materialu v kraju samem. Uspeli smo dobiti 205 m³ lesa, katerega smo s prostovoljnimi delom posekali in spravili, delno pa tudi razžagali in finalizirali.

S to akcijo smo uspeli dobiti prepotrebna denarna sredstva in material za dokončno gradnjo kulturnega doma.

In z veseljem moramo ugotoviti, da je bila delovna organizacija LIP spet med prvimi, ki nam je v naših prizadevanjih priskočila na pomoč. Omogočeno nam je bilo sušenje in skoblanje desk, poleg tega pa smo bili deležni drugačnih oblik pomoči v materialu, katerega smo vgradili v prostore kulturnega doma.

Ni dovolj, če se kolektivu najpristrčneje zahvalimo za razumevanje in pomoč, ki jo je pokazal pri naših akcijah. Zagotovimo lahko, da razumevanja, ki nam je bilo izkazano v najtežjih dneh, ne bomo pozabili in se bomo trudili, da bomo s svojo dejavnostjo opravičili zaupanje in pomoč.

Najbolj pa bomo veseli obiska članov kolektiva ob otvoritvi kulturnega doma ob praznovanju Dneva republike, katere prisrčno vabimo k ogledu prostorov in prireditve. S tem bo ustvarjeno sodelovanje postalo trdna vez med nami v bodoče, ko bomo deležni rezultatov vloženih naporov.

Tovarišem in tovarišicam, članom delovne skupnosti LIP ob koncu prisrčna hvala za pomoč in na svidenje na Bohinjski Beli.

Zdenko Cund

Delavec ni samo potrošnik ampak tudi soustvarjalec kulture

Vsekakor je potrebno več sredstev za kulturno dejavnost in njeno razširitev med člane kolektiva. Nujno bi bilo treba razmišljati o lastnih prostorih, kjer bi bile kulturne prireditve vsaj v tistih možnih okvirih, ki nam bi jih dopuščale razmere.

S tem se je treba vprašati: ali sploh pri naši DO LIP Bled deluje kakšna komisija za kulturo, ali vse to nosi na svojih ramah OO sindikata. Res, da pri naši OOOZSMS deluje komisija za kulturo, katere sem tudi sam predsednik. Žal pa zaradi prostorov, ki jih je težko dobiti in seveda tu so še finančna sredstva — ne moremo pospeševati kulturne dejavnosti. Če pogledamo samo stisko prostorov, smo na nuli, v Boh. Bistrici je edino šola Dr. Janeza Mencingerja.

Vse to in še marsikatera druga pomanjkljivost, ki negativno vpliva na razvoj in delovanje kulture v podjetju, naj bo opozorilo, da mora z razvojem družbenih odnosov in s splošnim družbenim razvojem rasti tudi kulturna dejavnost. Kulturna akcija naj bo v podjetju zasnovana na spoznanju, da je vsestranska oblikovana in svobodna.

Zato pa se je treba nujno zavzemati za višjo kulturno raven posameznika in družbe kot celote. Pri tem pa delavec ne sme nastopati samo kot potrošnik kulture, temveč kot ustvarjalec in sooblikovalec kulturne politike.

Komisija za kulturo pri občinskem svetu zveze sindikatov Radovljica bo v letu 1977 organizirala 44 gledaliških predstav.

Poklicna gledališča bodo gostovala z 20 predstavami. 24 del pa bodo uprizorile domače amaterske skupine. Po šest predstav bodo uprizorili oziroma pripravili na Bledu in Radovljici, pet v Kropi, po štiri v Boh. Bistrici, Gorjah in Boh. Češnjici, tri v Podnartu, po dve pa v Ljubnem, Ribnem in na Boh. Beli — ter po eno v Mošnjah in na Lancovem. Štiri predstave pa bodo razporedili kasneje po dogovoru z delovnimi kolektivi. Nadalje bodo organizirali tudi glasbene koncerte: po dva na Bledu, po enega pa v Radovljici, Boh. Bistrici in Kropi. Od teh bodo poskušali vsaj enega organizirati v izvedbi bratov AVSENIK, enega pa naj bi imel ansambel iz kulturnih društev naših delavcev v tujini.

Branko Sodja

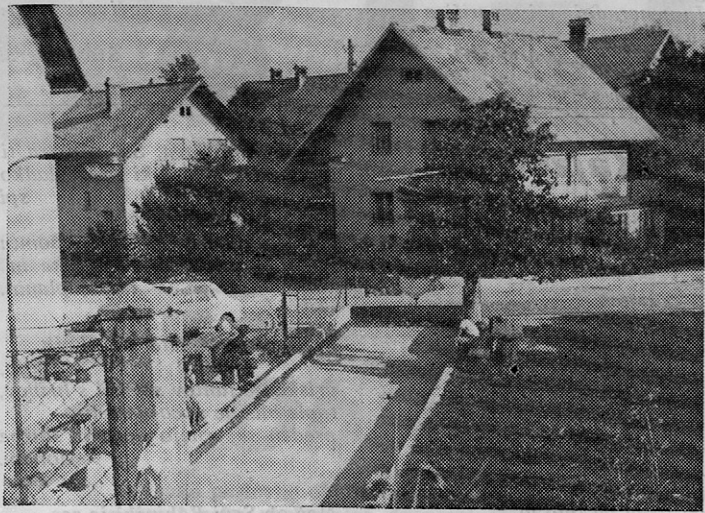

V Spodnjih Gorjah so začeli graditi svoje stanovanjske hiše. Pozna urbanizacija in dovoljenja za gradnjo so marsikomu onemogočila, da bi bila hiša še letos pod streho

Na Rečici, le malo stran od TOZD Rečice je nastalo pravcato NOVO NASELJE, kar se tudi tako imenuje. V teh novih hišah bodo dobili svoja stanovanja tudi mnogi, ki so zaposleni pri LIP in ki jim je le ta s posojilom omogočil do svojih domov

Kulturna - prosvetna dejavnost v Gorjah

Balinišče pri prosvetnem domu v Zasipu

V letih med obema vojnama, je bila v Gorjah dokaj razgibana kulturna-prosvetna dejavnost, kar danes ne moremo trditi o tem. V Zg. Gorjah, v današnjem domu Partizana, je delovala močna igralska skupina, ki je dajala igralske uprizoritve na vsakih štirinajst dni. Bila je močna telovadna vrsta, vrsta telovadcev, ki se je lahko merila v državni reprezentanci. Bil je tamburaški orkester in pa močan pevski zbor. Danes vsega tega ni več! Radio in televizija sta naredila to, da danes sosed ne pozna sosed in pa, seveda, denar in standard.

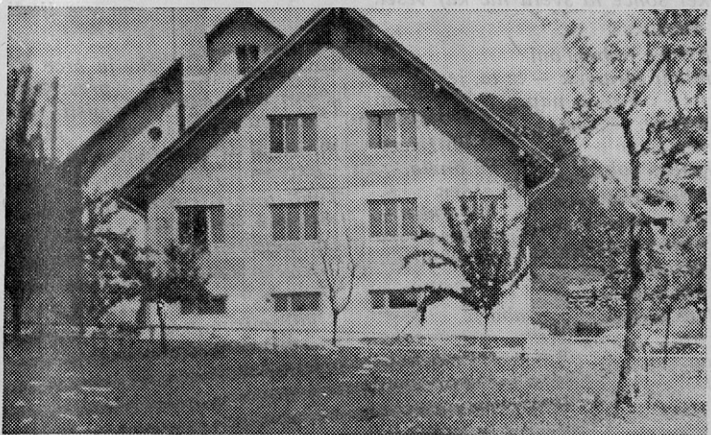
V Zg. Gorjah je pri domu »Partizana« dograjen prizidek že več let, toda dokončan še ni,

manjkajo le še podi in pa montaža centralne kurjave, ki pa je vse potrebno že nabavljeno. Telovadba, v kolikor jo v Gorjah še gojimo, se vrši v telovadnici osnovne šole.

V Spodnjih Gorjah je dom »Svobode«, ki se bo zdaj-zdaj zrušil. Dejavnosti ni nobene. Folklorna skupina, ki je še pred leti uspešno delovala, ne obstaja več.

Gostinskih lokalov imamo v Gorjah še kako dovolj, le prenočišč ni. Za rekreacijo delovnega človeka se je spomnil le Jože Antonič, ki je v Zasipu, pri kulturnem domu sam napravil balinišče, ki je vedno dovolj dobro obiskano.

Jože Ambrožič

Prizidek pri domu Partizan v Gorjah (v ozadju stari dom)

Včlanimo se v Prešernovo družbo!

Morda ne bo odveč, če pokramljamo nekoliko tudi o kulturnem področju, o knjigah. Verjetno je le malo bralcev seznanjenih s tem, da je naše podjetje že vrsto let temeljni član Prešernove družbe. Prešernova družba je družbena kulturna organizacija, ki jo je ustanovila Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije leta 1953 s posebno nalogo, da skrbi za širjenje dobrih knjig med slovenskim ljudstvom ter tudi drugače skrbi za dvig kulturne ravni ljudstva. Svojo organizacijo ima razporedeno po vsej deželi, zlasti pa si prizadeva, da bi zajela delovne kolektive in ustanove. Pri tem se opira na pomoč sindikalnih in drugih družbenopolitičnih organizacij in še posebej kulturnih skupnosti.

Družbo vodi poseben izvoljeni glavni odbor, sestavljen iz številnih kulturnih in družbenih delavcev ter zaupnikov, ki predstavljajo članstvo Prešernove družbe.

Gmotno podpirajo Prešernovo družbo zlasti republiška kulturna skupnost, Ljubljanska banka, regionalne kulturne skupnosti, številne delovne organizacije, ustanove z ustanovnimi in podpornimi članarini, razne go-

spodarske organizacije pa tudi z oglasi v koledarju in »Obzorniku«. Letno prispeva naša delovna organizacija 2.000.— din kot temeljni član družbe.

Prešernova družba izdaja vsako leto posebno zbirko za vse svoje naročnike. Doslej je izšlo v tej zbirki 163 knjig v 6.413.010 izvodih, od tega je družba dala 174.300 knjig tudi zamejskim Slovincem v Italiji in Avstriji, kar je prav v teh časih, ko se manjšina bori za svoj obstoj, izredno pomembno. Kot dopolnilo letnim zbirkam izdaja Prešernova družba posebno zbirko romanov »Ljudska knjiga«. Doslej je izšlo v tej zbirki 141 romanov v 1.061.030 izvodih. Revija »Obzornik«, ki ima zlasti poučni in poljudnoznanstveni značaj, izhaja tudi že 23. leto, izšlo je 23 letnikov, skupaj torej nad 1.627.800 zvezkov. Tako je Prešernova družba v dosedanjem 23-letnem obstoju poslala med slovensko ljudstvo 9.101.840 knjig in revij, to dejavnost pa hoče še razširiti. Poleg širjenja dobrih knjig se je družba tudi trudila za splošno širjenje kulture med ljudstvom s prirejanjem kulturnih in literarnih večerov ter vlagala številne napore za širjenje dobre knjige nasploh. Prav zaradi

tega pričakuje poživljeno podporo svojemu poslanstvu, tako od družbenopolitičnih in zlasti sindikalnih organizacij, od šol in vseh kulturnih ustanov. Posebno je potrebna pomoč pri širjenju zaupniške mreže v delovnih kolektivih v mestu in na podeželju. Pri tem ne bi smeli pozabiti, da je mogoče trajni, tehnični in gmotni napredek našega ljudstva zagotoviti le z njegovo neprestano kulturno preobrazbo.

S tem vas želimo spomniti na to, ali ne bi morda tudi vi po-

stali član Prešernove družbe. Naročnike Prešernove družbe zbirajo zaupniki Prešernove družbe, ki so v vseh občinah in večjih krajih, v delovnih organizacijah in šolah. Tudi naročnike zbirke romanov »Ljudska knjiga« in revije »Obzornik« prav tako zbirajo zaupniki Prešernove družbe in še posebej pooblaščenaki akviziterji ter knjigarne. »Obzornik« lahko kupite tudi v knjigarnah, vendar je tak način kupovanja »Obzornika« in romanov »Ljudske knjige« dražji, zato priporočamo vsem, da naročite knjige

celo leto vnaprej. Če ne morete plačati celoletne naročnine naenkrat (celoletna naročnina za broširano zbirko znaša 80 din, vezano v celo platno pa 140 din), jo lahko plačate tudi na obroke. Če ni pri rokah zaupnika Prešernove družbe, izdaje Prešernove družbe lahko naročite direktno na naslov:

PREŠERNOVA DRUŽBA,
61000 Ljubljana, Opekarska-Borsetova 27.

Kako do kulturnega doma v Bohinjski Bistrici

Tako kot v večini večjih krajev radovljiške občine (Bled, Radovljica, Lesce, Begunje, Gorje), se tudi občani v Bohinjski Bistrici sprašujejo kako bi prišli do lastnega kulturnega doma, objekta, ki bi imel dvorano in prepotrebne prostore za dejavnost kulturnih skupin in društev. Vprašanje je brez dvoma upravičeno, saj razen v nekaterih manjših KS, prizadevni amaterski kulturni delavci, nikjer nimajo primernih prostorskih pogojev za delo, še manj pa za uspešno uveljavljanje svojih dramskih, glasbenih, zborovskih, likovnih in drugih kulturnih dosežkov.

Tiha nadejanja, ki so jih obujali ob ustanovitvi kulturne skupnosti, misleč pri tem na boljše in večje denarne vire, so marsikje, tako tudi v Bistrici, počasi prerasla celo v zahtevo in miselnost, da je izgradnja kulturnega doma dolžnost kulturne skupnosti.

Očitno pod takšnim vtisom, krivdo za porazno stanje v kulturnih objektih, nekateri pripisujejo nesamoupravnim politikim delitve sredstev kulturne skupnosti.

Takšni očitki so bili in bodo tudi v bodoče tembolj pogosti, kolikor bodo delegati splošne delegacije za SIS v krajevni skupnosti, premalo dosledno opravljali svoje delegatske obveznosti tudi do svoje baze, občanov in delovnih ljudi v KS in TOZD. Izkušnje — dobre in slabe, ki smo jih pridobili v zadnjih štirih, petih letih delovanja kulturne skupnosti in njene dvodomne delegatske skupščine, kažejo, da še marsikatera vprašanja, najpogostejše seveda finančna, niso povsem jasna ne samo občanom, marveč tudi delegatom, ki soodločajo in soustvarjajo kulturno politiko.

O samoupravnih interesnih skupnostih in o kulturnih skupnostih je bilo že veliko napisanega in povedanega, zato se ne bi kazalo tokrat ukvarjati s temi vprašanji. Nedvomno mora biti znano slehernemu, da se sredstva za kulturo zbirajo na osnovi dogovarjanja z združenim delom po sporazumno določeni stopnji od sredstev, ki so namenjena za vse SIS iz takomenovane skupne porabe. Prednosti imajo tiste SIS, ki zadovoljujejo bolj življensko pomembne potrebe delovnih ljudi in občanov (zdravstvo, šolstvo, otroško varstvo, socialno skrbstvo in varstvo), zato se daleč največji del denarja iz prispevka od bruto OD zaposlenih, namenja za te potrebe. Kultura, žal zaenkrat še vedno ni prioriteta, zato tudi delež sredstev, ki ga prispevajo delavci za kulturno skupnost ni primerjalen z ostalimi SIS, razen za telesno kulturno skupnost. Kako pičla so sredstva za kulturo, je razvidno iz podatka, da so v 1976. letu znašala za vso redno dejavnost in akcije v radovljiški občini le 320 starih milijonov, ali 0,39 % od celotnega bruto OD zaposlenih v občini. S tem zneskom, ki predstavlja celotni proračun za nad 20 porabnikov sredstev kulturne skupnosti, nihče ne bi tvegala niti začeti gradnje kakšnega sodobnega kulturnega doma. V vsakoltnem finančnem načrtu se pri kulturni skupnosti Radovljica namensko odvajajo le borih 5 % za najnujnejša vzdr-

ževalna dela na kulturnih domovih, kar pa seveda ni nobena rešitev za zboljšanje prostorskega fonda. Investicijskih naložb v postavkah finančnih proračunov kulturne skupnosti tudi v prihodnje ne bo!

In v čem je rešitev?

Priključimo si v spomin nekaj dejstev, ki nam pokažejo kako smo pred dobrimi šestimi leti začeli reševati investicijske potrebe po novih gradnjah v šolstvu, zdravstvu, otroškem varstvu in še kje. Z referendumom samoprispevkih smo domala že v celoti zgradili sodobna šolska poslopja s telovadnicami, nove zdravstvene domove, vrtce, ceste, mostove, vodovode... Medtem pa ni zgrajena niti ena sama nova dvorana kaj šele kulturni dom, čeprav se je prav v zadnjih letih število kulturnih skupin, raznih prireditev in akcij skoraj podvojilo. Mar se odgovor ne ponuja kar sam po sebi? Kulturni domovi, ki razen za kulturno dejavnost služijo za celotno družbeno dejavnost v kraju oziroma v krajevni skupnosti, ne morejo biti skrb zgolj kulturnih društev ali skupnosti, marveč in predvsem vseh delavnikov v KS. V srednjeročnih načrtih nekaterih že zasledimo takšne projekte. Ponekod kot naprimer v KS Bohinjska Bela, Ljubno, Podnart, Lancovo in Zasip, so se lotili tega problema

sami s prispevki občanov in delovnih organizacij, z materialno pomočjo v obliki gradbenega materiala ali prostovoljnega dela krajanov. Ponekod pripravljajo gradbene načrte, ki jih bodo skušali uresničiti v naslednjem srednjeročnem programu (Lesce, Radovljica). Večina začetih obnovenih akcij na objektih, če so ustrezno dokumentirana, se po sklepu skupščine kulturne skupnosti Slovenije lahko poteguje tudi za delno, do 35 % soudeležbo republiških sredstev za naložbe v kulturne objekte. Prednost imajo seveda tisti, ki vložijo več lastnih sredstev in dela. Takšne pobude so bile v obravnavi tudi v Bohinjski Bistrici, ki pa žal še niso naletele na pričakovani odmev. Seveda pa je potrebno znova poudariti, da brez ustreznih približevanj, dogovarjanja in sporazumevanja v okviru občine, ne bo kmalu pričakovati sistemsko reševanje tega problema. Kje bomo »izvrtali denar« za kulturne domove, bomo morali složno in pametno razmišljati vsi od občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij, kulturne skupnosti, do krajevnih skupnosti in vseh njenih delavnikov. Morda bo že naslednji referendum začetek obetavnejših izglede tudi za kulturne domove in s tem tudi za kulturo v občini nasploh!

Jošt Rolc

Med starimi papirji

Vstopim v arhivski prostor. Prižgem luč, da svetloba preplavi sobo. Hodniki med policami so prazni in počisti. Polne kartonske škatle pa kažejo, da neko pospravljajo papirje, odpira fascikle in po dolgih letih prebira zapisnike in stare spise. Na polici, ki je postavljena v najtemnejšem kotu, so zloženi prazni fascikli. Mnogo jih bomo še koristno uporabili pri delu. Samo nalepili bomo novo etiketo, s tem pa prihranili kakšen dinar. Nekaj časa ne bo treba nabavljati novih fasciklov. Danes pa se varčevanje dobro obrestuje v vsakem podjetju.

V sredini arhivskega prostora segata dve polici do stropa, kjer so registratorji iz našega računskega sektorja. Obe polici sta polni do zadnjega kotička, saj se material hrani polnih 10 let.

Ko opazujem arhiv, mi misli drsijo v preteklost, v minljivost stvari. Pa mislim, kako počasi večkrat mine delovni dan, pa spet kako kar naenkrat pride leto naokoli. Police se spet napolnijo z materialom iz prejšnjih let. Od svojega obstoja (v letu 1948) je naša lesna industrija doživela mnogo sprememb. Tu lahko preberem, kaj vse se je novega zgradilo.

Koliko novosti je že v sami teoriji, med starimi papirji, v praksi pa se je tudi precej razvilo. Vemo pa, da vse, kar je novega, v času tudi zastari.

Na okenski polici, kamor pada zidni omet, leži mapa s starimi fotografijami. Pogled se mi ustavi na eni izmed teh. Zgledam lep pejsaž — visoka trava, hrasti in grmovje. Tam so zgradili kašneje naš TOZD na Rečici. Zanimivo: težko bi si tudi starejši predstavljali lep travnik, kjer stoji naša žaga.

Med prašnimi listi stare številke našega Glasila (tedaj z naslovom Triglavski les) najdem fotografijo iz sindikalnega izleta. Vame strmi mladi obraz, ki so danes postarani. Mislim pa, da so prav ti veliko pomagali, da je naše podjetje delovalo in še deluje tudi v današnjih časih.

Potem pa zasledim diplomske naloge takratnih študentov, ki so šele prišli na LIP in se navajali na delo, danes pa so nekateri možje, ki so na vodilnih delovnih mestih.

Tako pomislim: v arhivu se skriva preteklost z dokumenti v podjetju — tako kot doma v skrinjici hranimo spomine. V fasciklih vidimo uspehe in neuspehe v podjetju; včasih pa se le ozremo v preteklost.

Ko potihno zaprem zasteklena vrata, se stari fascikli na policah potopijo v temo in tišino, v tisti čas, ki je že zdavnaj mino.

Vesna

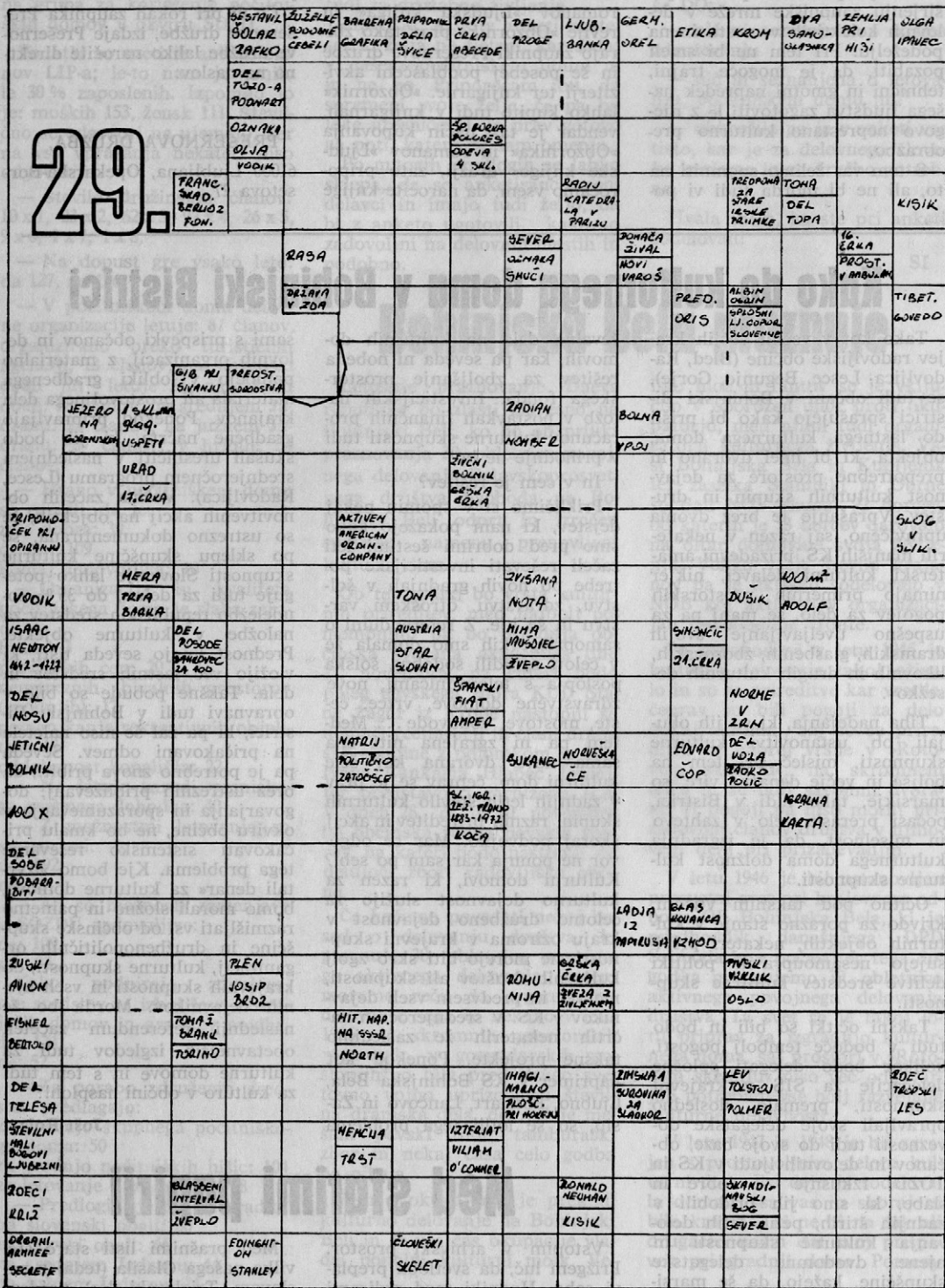
STANJE ZAPOSLENIH ZA MESEC OKTOBER 1976

	del.	vaj.
TOZD Tomaž Godec	424	12
Boh. Bistrica	269	11
TOZD Rečica	50	2
TOZD Mojstrana	64	1
TOZD Podnart	13	1
TOZD Trgovina	75	
DSSS	895	26

POROČIL SE JE:
Korošec Vinko

RODILI SO SE:
Jakopič Francu — sin
Zemva Antonu — hči
Čufar Francu — hči

Nagradna križanka

1. nagrada 300,00 din
2. nagrada 200,00 din
3. nagrada 100,00 din

Rešitve pošljite do 1. decembra 1976 na uredništvo Glasila.

Stabilizacijski govor Gašperja Govornika o stabilizaciji

(tragikomedijska humoreska)

»Tovarišice in tovariši!

Dovolite, mi, da spregovorim par besed o stabilizaciji. S svojim govorom ne bi rad bil predolg, zato bom spregovoril le par besed. Če je govor predolg ni v redu. Ljudje ga takšnega neradi poslušajo, govor sam pa izgubi na svoji vrednosti. Tudi sam ne trpim predolgov govorov. Namreč nekateri govorniki govorijo tako dolgo, da že sami pri tem pozabijo o čem sploh govorijo, oz. o čemer naj bi govorili.

Tovarišice in tovariši! Kot sem že v začetku svojega govora o stabilizaciji dejal,

ne bi rad predolgo govoril. Pri tem iskoriščam to priliko, da izrazim svoje mnenje, da je pravzaprav danes zelo malo govornikov, ki bi povedali svoj govor na kratko. Vse preveč se izgublja v besedah. To pa seveda ni v redu tovariši in tovarišice. Jaz na primer povem svoj govor vedno s parimi besedami. Tako ne izgubljam časa ne Vi, tovariši in tovarišice, ne jaz. Ko Vam danes tako govorimo o stabilizaciji ne morem mimo tega, da poznam ljudi, ki govorijo in govorijo, pa nič ne povejo. To je bridka resnica. Pri tem ne smemo pozabiti, da je čas denar, in bi zato tudi iz tega stališča morali biti govorniki krajši. Hočem reči,

da so lahko govorniki sicer tudi daljši, vendar morajo biti govori krajši. Tovarišice in tovariši! Kot sem že v začetku svojega govora dejal, ne bi bil rad s svojim govorom o stabilizaciji predolg. Jaz vedno pazim na to, da vse povem s parimi besedami. Nič ni bolj mučnega, če govornik govori in govori, pa nič ne pove. Kaj sem hotel še povedati o stabilizaciji?

Aha. Mislim, da sem s svojim govorom dovolj konstruktiven, ko govorim o stabilizaciji. In sploh tovarišice in tovariši, govor mora biti konstruktiven. Kajti le konstruktiven govor je lahko konstruktiven. Posebno še če gre za tako važno stvar kot je ta o kateri vam tovarišice in tovariši danes govorim. Ne smemo pozabiti, da moj današnji govor ni samo moja stvar, ampak, da gre za nekaj veliko večjega. Gre za NASO stvar tovarišice in tovariši! Kadar pa gre za NASO stvar moramo pa še posebno paziti in biti budni, kaj govorimo in kako dolgo govorimo. O čem pravzaprav govorimo? Aha.

Tovarišice in tovariši!

Ko sem Vam danes govoril o stabilizaciji, sem imel ves čas v mislih eno, da o tako važi stvari kot je stabilizacija ne bi smeli govoriti predolgo. Zavedati se moramo, da je pri

tako važi stvari kot je ta o kateri sem Vam govoril potrebno povedati jedro. Kakšno je to jedro ste lahko spoznali iz mojega kratkega govora. In nenazadnje mi tovarišice in tovariši dovolite, da zaključim svoj govor

o stabilizaciji z besedami: stabilizacija je potrebno stabilizirati. In le če bo stabilizacija stabilizirana bom lahko govorili o stabilizirani stabilizaciji.

Hvala lepa!

Stosintegral

Kajžerska

Sem kajžer eno samo kravco imel — bil tudi telička, k je povrgla vesel.

V Savi so jo pod imenom Urško poznali — že ko so jo prvič zavarovali.

Pa komaj pet dni je za telička skrbela, ko nam je revica Urška zbolela. Ni jedla pa tudi ni prežvekovala — molče je pomoči človeške čakala.

Ko ženka to reč je opazila, tak hitro me je na telefon zapodila. Je rekla pokliči živinozdravnika, kateri boji se ne krave ne bika. Z diagnozo tako na dan je prišel, da človek bi skorajda omedlel. Treba operacijo bo narediti — ta šmentani tujek ven z vampa dobiti.

Se tri možake velel je dobiti, da eden bo držal tud zadaj pri riti. Ker ta operacija se v stoje je odigrala — še spredaj sva dva jo krepko držala. Ta tretji pa sosed je z lučjo prišel, ker sonce ni svetil nič kaj vesel.

Kirurg je bil Toni mladi zdravnik — le ta, je napravil ta strašni podvig. — Ven iz Urške privlekel je nekakšno železo, katere nobene oblike ni imelo. A dosti ostro kod kakšen klin — vsled kterega sigurno bi Urška bla hin.

Naš mojster še s sabo je asistenta imel — tako, da nas poln bil je kajžerski hlev. Da Urška bi naša se le izmazala, tako je na kraju gospodinja dejala. Če mleka in kruha bi ne primanjkovalo ... pa skromno že tud živeti bi se dalo. Golc Anton

Jesenski čas

List za listom pada mehko, mehko v zeleno travo. Dežuje brez kraja. Veter se z listi igra.

Neko popoldne, pozno v jeseni zadnji list počasi zdrsne v travo. Nebo, nekaj poletno plavo temno postalo je in žalostno. K nebu dvigajo se gole veje, nekaj zelene, prazne so kot ta jesenski čas.

Vesna

Jesenska noč

Sonce že zlato za Komno zahaja lega v dolino zdaj tihi nam mrak, vse se k počitku prav trudno podaja jutro jesensko prelepo dočakal bi vsak: tihe so hišice povsod ob Savi bohinjski, le klad'vo kovača prepeva in kmetiča žaga veselo brni.

Sumi, šumi Sava, Sava bistra ti moti mir doline, ki prav sladko spi nesi tja v nižave pesem za spomin pozdrav doline te bohinjske in opoj planin.

Bohinjska dekleta na oknih slonijo, vriskanje fantov se sliši s hribov, tople bližine nocoj si želijo preden se vrnejo očka iz službe domov.

Noč ob Savi Bohinjski je res čudovita, kmetič zatisne si trudne oči, zopet spočit in naspan bo do jutra, novih kovač si nabral bo moči.

Partizanska misel

Naša vojna je daleč, spomin jo prikljče nazaj. Tovariš Stane, tudi ti sl pletel venec svobode. Ne samo s puško na rami, tudi s pesmijo v srcu si se boril. Po hostah, gozdovih in naših vaseh je odmevala tvoja hrabra pesem. Lačen, prezebel si vero in upanje nosil; da sonce svobodno posije enako, na vse ljudi.

Sovražnikova krogla je srce prestrelila. Telo je ubila, a tvojih misli nikoli. Ljubezen in svetle ideje so drugi raznesli okoli. Tvoji tovariši so zemljo domačo osvobodili. Do konca so trdno verjeli, saj so svobodo ljubili.

Stane, mirno počivaj v zemlji slovenski! Junaki ste vsi, ki v prsti trohnete. Ne mislite, da smo na vas pozabili. Iz vsake kaplje prelite krvi je zrno poglano in srce je naše jeklo postalo.

Zato hvala, vi ste nas naučili skozi vojno trpljenje, kako se na svoji zemlji bori za lepše življenje!

Vesna

Humor

NAVSEZADNJE TUDI RES

Janez: »Miha, ali veš, da boš dvakrat umrl?«
Miha: »Daj no Janez, kaj pa spet pretiravaš?«
Janez: »Ja, kako da ne. Prvič in zadnjič!«

PO VOLITVAH

Janez: »Miha, ali veš, da so ga Američani polomili, ker so izvolili Carterja!«
Miha: »Kako pa mi to lahko dokažeš, Janez?«
Janez: »Ja, Miha, če bi izvolili Forda, bi Carter že kar zraven dobil!«

Pri slov. jeziku so se v 5. razredu učili stopnjevanje pridevnikov.

Učitelj vpraša Metko: »Metka, stopnuj pridevnik — dober!«
Metka odgovori: »Dober, boljši ...«
Učitelj: »No ...?«
Metka: »Je že zdrav!«